

Előfizetési ár:

Egész évre ——— 4 K.
Fél évre ——— 2 K.
Negyed évre ——— 1 K.
Egyes szám ——— 20 f.

AZ ERDŐ

Hirdetések

egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélzetes egységárral számítatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Szerkeszti:

BALOGH ERNŐ
m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.
TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Előfizetőknek az álláskezeslet és kínálat rovata rövid közlésekre díjtalánul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyvedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

Előfizetési felhívás.

Felkérjük t. olvasóinkat, hogy lapunk előfizetésének megújítása iránt mielőbb intézkedni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

TARTALOM.

Decrett József élete és erdőgazdasági tevékenysége. (Kaán Károly).
Az erdőaltiszt védkerületi teendői. (Tomasovszky Imre).
Különlék: Temetkezési segélybiztosítás. Püspökladányi.
Első Temetkezési Egylet felszámolása. — Időjelzés.
Változások az erdészeti szolgálat köréből.
Szerkesztői üzenetek.
Előfizetési díjak nyugtázása.

Decrett József élete és erdőgazdasági tevékenysége. (1774—1841.)

Adalék a magyar erdőgazdaság történetéhez.

Irta: Kaán Károly.

(Az «Erdészeti Lapok» után.)

Előszó.

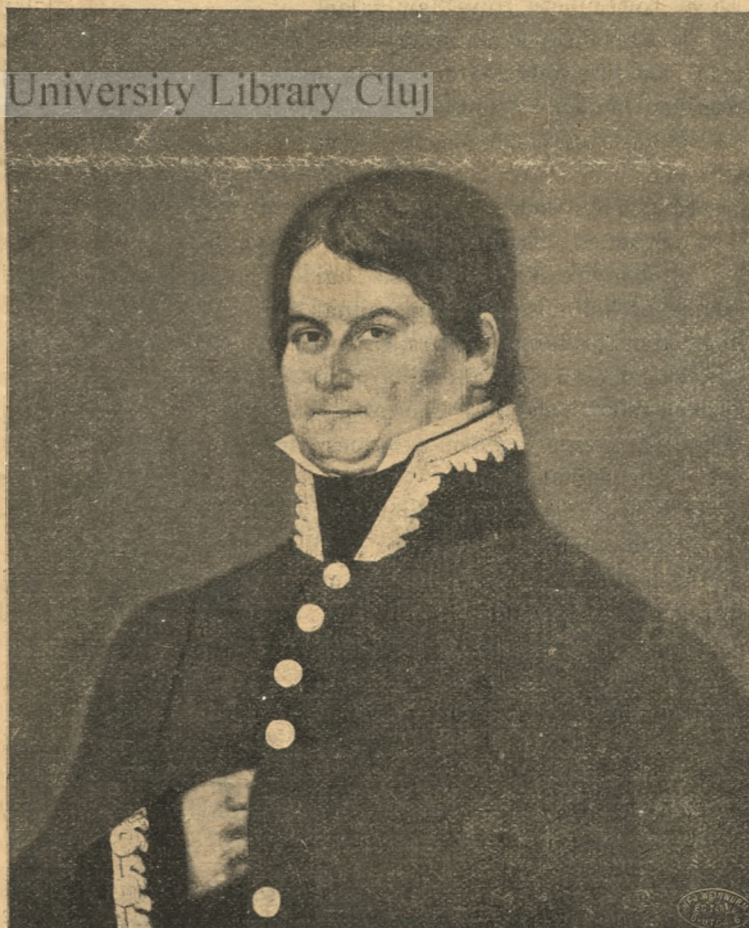
Magyarország erdőgazdaságáról rendszerint azt állítják, hogy újabb keletű, következképen számmottevő multja nincsen.

Ez a tanulmány szolgáljon bizonyágául annak, hogy Magyarország erdőgazdaságának évszázados a multja és hogy volt annak idején is olyan művelője, a kinek munkái és azok eredményei fontos gazdasági kérdésekben ma is okulásunkra szolgálhatnak; egyénisége pedig megérdemli azt, hogy emlékét a legnagyobb kegyelettel őrizzük.

Ha a szives olvasó a tanulmány elolvasása után e kijelentésekkel egyetért, tanulmányom, mely nagyrészt önálló kutatások eredménye, célját elérte.

Az adatok beszerzésénél segítségemre volt kártyársaimnak és barátaimnak ez úton mondok köszönetet.

Különös hálámat nyilvánítom pedig Decrett József második nevelt leánya és rokona, néhai Gasparetzné Fodor Flóra leányának, Gasparetz Flóra úrhölgynek, a ki átérve annak a föladatnak a jelentőségét, a melyet magam elé tűztem, a Decrett Józsefet illető családi iratokat, valamint olajfestményü képét készséggel bocsátotta rendelkezésemre, módot nyujtva ezzel nekem ahhoz,

Decrett József

hogy Decrett József életrajzát megírhassem és képmását e munkámhoz fűzhessem.¹

I. Bevezetés.

A turóci határ közelében eredő hermándi patak, a lipői határszélről induló óhegyi patakkal Olmányfalva fölött egyesülve, Beszterce² név alatt még 7 kilométer hosszú vonalban halad, míg Besztercebányán a Garamba ömlik.³

Az Olmányfalva fölött kettészakadó völgynek Hermánd felé eső vízkörnyékén ma Besztercebánya szab. kir. város, Óhegy felé eső vízkörnyékén pedig a kir. kincstár erdőbirtoka, az óhegyi m. kir. erdőgondnokság terület.

Elsőt hermándi, a másikat óhegyi völgynek nevezik.

Olmányfalvától fölfelé az óhegyi völgy még szélesebb réteket zár magába s csak Óhegy fölött szűkül össze, a hol már a völgy mészhegyei bizarr formában, meredek sziklafalakkal, sziklakúpokkal és oszlopokkal tarkítva törnek elő. Látványos sziklaalakulásokban különben a hermándi völgy is gazdag.

A vadregényes óhegyi völgy az ú. n. stureci koremánál ér véget, a hol is kettéválík. Egyik fölöttébb keskeny ága a stureci szoros a hágóval, másika pedig Dóval-Koritnyicza irányában halad.

E hegyvidéknek az erdőgazdasági művelésre alkalmas, bár elég meredek és magas oldalait a völgy alsó részében bükkal és kevés luczczal elegyes vagy elegyetlen és sűrű záródású jegenyefenyvesek alkotják. A felső részeken a kincstári birtokon a bükk már jobban elegyül a jegenyefenyő közé, a városi birtokon pedig számottevő területen elegyetlen bükkösök is vannak.

A többnyire 60—100 éves faállományok feltűnően szépek és különösen alkalmasoknak mutatkoztak arra, hogy a nehéz terep daczára, ott az okszerű gyéritési eljárásokat és a schwarzwaldi szálaló vágásos haszonfagazdasághoz hasonló fokozatos használatokat alkalmazunk, s ezzel egyben a természetes följújtás föltételeit is biztosítsuk.

Mindezen gazdasági eljárások bevezetése végett s az alkalmazásukhoz kívánatos szállítóeszközök létesítésének kérdései miatt és úgy is mint a gazdaság felügyeletével megbízott ellenörködő, sokat kerestem föl ezt a hegyvidéket; nagyon sokat jártam oldalait. Járáskelesem közben minden alkalommal sokat tűnődtem e szép faállományok eredetén. Sokat tűnődtem egyben

azon is, hogy a rendszeres erdőgazdasági művelésre nem alkalmas, ma védő erdőként szereplő és sok száz holdra terjedő területek sziklatömbökkel sűrűn tarkított bizarr oldalaira a jegenyefenyő és bükk közé hogyan került az erdeifenyő, lúcz- és vörösfenyő?

Mi sem szólt ugyanis a mellett, hogy a fafajok ott őseredeti helyükön lennének; de talán még kevésbé volt hihető, hogy emberi közreműködéssel kerültek volna oda.

Egy véletlen s annak folyományai azután soktűndésemnek véget vetettek és megadta nem egy kérdésre a kimerítő, de egyben meglepő választ!

Előkerült ugyanis egy terjedelmes füzet, mely az óhegyi mai kincstári erdőgondnokságnak és a vele szomszédos mai városi erdőbirtoknak az 1809., illetve 1811—1836. évekre vonatkozó erdőművelési költség-számadásait tartalmazta.¹ Ebből a füzetből azután megállapíthattam, hogy egyik-másik hegyoldal erdőállománya mesterséges úton létesült. Sőt megállapíthattam belőle azt is, hogy mely hegyoldalt hány és milyen fajta csemetével ültettek be; vagy hány mérő vagy font és milyen famaggal vetették be. Mennyi napszámot és mennyi költséget fordítottak reá és hogyan hívták az erdőört, a ki közreműködött a munkánál. A füzet első lapjára egy útmutatás van ragasztva, a melyet Decrett József, a múlt század elején Besztercebányán működött kamarai erdőmester írt az erdőművelési munka és költség-számadás, egyben nyilvántartó vezetéséhez.

Magát ezt a statisztikus nyilvántartást meglepő adataival, már az első pillanattól érdekesnek találtam. Becsét még emelte előttem az a körülmény, hogy az Decrett József nevével és munkásságával van kapcsolatban.

Decrett József nevét ugyanis a besztercebányai erdőigazgatóság irattárában őrzött, a feketegarami telep- rendezésről készített s a telepes erdőmunkások minden jogait és köteleseit s a telepes viszony teljes rendezését magában foglaló nagyszabású munkái után, továbbá a zólyomgyei nagyarányú kincstári birtokon talált irtványok birtokjogi viszonyainak rendezésére irányuló és számos kötetre rugó jegyzőkönyvekből, valamint név-aláírásával ellátott és az irattárban rendelkezésre maradt sok egyéb iratból jól ismertem.

Különben Tomcsányi Gyula «A garammenti kincstári erdőkben alkalmazott szállítási rendszer» című munkájában is megemlékezett Decrett Józsefről. Az ott adott szűkebb keretben vázolja ugyanis Decrett élettörténetét és méltatja egy és más irányban kifejtett és eddig ismertté lett tevékenységét.²

A fentebb említett érdekes lelet, mely fontos gazdasági kérdések megvilágításához egy évszázadra visszamenőleg nyújt pontos adatokat, már ezért is, de Decrett neve révén is értékessé lett előttem és arra sarkalt,

¹ Egy felvigyázónál találtam, a ki a füzet még üres utolsó lapjaira napszámok jegyzékét tervezte vezetni.

² Ebben a rövid, alig 3 nyomtatott oldalra terjedő életrajzban többféle tévedés van, a mi bizonyára az akkor rendelkezésre állott adatok hiányosságában leli magyarázatát.

¹ Decrett József olajfestésű eredeti képmását, mely ekként tulajdonomba jutott, az Országos Erdészeti Egyesületnek ajánlottam föl, mely ezt birtokába és őrzetébe fogadta.

² Bisztricza.

³ Ezen a besztercei völgyön vonul a budapest-krakkói államút, a mely az óhegyi patak mentén s a stureci vadregényes hágón át jut Lipó megyébe, onnét pedig Galicziába. A stureci hágó az Alacsony-Tátra és a Fáttra-hegység választóvonalá s érintkező pontja mindkét hegylánc természeti szépségeinek. Görgey Artur télvíz idején Körmöczbánya felől az úgynevezett ezüstúton jutva Besztercebányára, innét Lengyelországba ezen a hágón át tette meg seregével a stratégialag örökre nevezetes visszavonuló útját.

hogy egyéb, e korbeli iratokat, a lelethez hasonlóan érdekes adatokat keressek.

És nem hiába! Kutatásaim során ugyanis előkerült egy kötetbe foglalt sorozata a múlt évszázad elejéről kelt és Decrett József kamarai erdőmester névalírásával kiadott érdekes erdőgazdasági szabályzatoknak. Utasítások ezek, a melyek az óhegyi erdőgondnokságban a természetes erdőfelújítással kapcsolatban üzött házilagos gazdasági eljárásokra, mesterséges erdőtelepítésre, kopárfásításokra, fahasználatokra és egyáltalán az óhegyi erdőgazdaság szolgálatának ellátására vonatkoztak.

Az erdőgazdaság szinte minden teendőjét felölelő ez a nagyértékű szabályzatgyűjtemény Decrett József műve. A gazdasági viszonyokat és teendőket részleteiben ismerő, széles látókörű és mélytudású elméjének terméke.

A részletes előírások olyan tárháza ez, a minővel sok tekintetben a kincstári erdőgazdaság ma sem rendelkezik.

Olyan utasításokat is tartalmaz ez a gyűjtemény, a melyek a mai erdőgazdaságban is teljesen helytállóak s a melyek ma is teljes mértékben követésre méltók és érdemesek.

Ezek az utasítások kiegészítve a 25 évről szóló és előbb említett erdőművelési költségnyilvántartóval, nekem nemcsak teljes felvilágosítással szolgáltak a fenn említett erdőállományok jó részének eredetéről, de fölöttébb érdekes és kétségre nem vonható olyan tanulságok levezetésére nyújtottak alkalmat, a melyek az e vidéki erdőgazdaság üzésénél minden időkre irány- és mértékadóknak kell lenniök.

Ez a lelet beigazolja azt is, hogy a magyar erdőgazdaság a nemzeti ébredés idején bizonyos helyeken nem is hitt fejlődési fokon volt s hogy e fejlődés teljesen megakadt akkor, a mikor a nemzet fiai kardot rántottak, hogy hazájuk szabadságát kivívják. Sőt beigazolja azt is, hogy az elnyomatás szomorú ideje alatt az erdőgazdasági fejlődésben egy hatalmas és olyan visszaesés következett be, a mely ott csak a legutóbbi 6—7 év óta, tehát közel 60 év után nyert végleges kiegyenlítést, mert csak most jutnak érvényre azok az örökbecsű gazdasági elvek, a melyek szolgálatában ott Decrett József buzgósága révén az erdőgazdaság már 80—100 évvel ezelőtt is állott s a melyek helyességét és okszerűségét a meglelt okmányok s a rendelkezésünkre maradt faállományok kétségbevonhatlanul beigazolják.

De ez a lelet egyben fölöttébb érdekes tanulmányi tárgyul is avatja az óhegyi erdőgondnokság területéhez tartozó faállományokat, mint a múlt század elején alkalmazott, de csak most ismertté vált gazdasági eljárások százados eredményének ma is élő és világos bizonyítékul szolgáló dokumentumait.

Ilyen értékes adatok birtokában, megvilágítva láttam Decrett munkásságának sokoldalúságát és jelentőségének arányait. Elhatároztam ezért, hogy a magyar erdőgazdaság e kétségkívül nagy alakját kiemelem a feledés homályából. Megírom élettörténetét és tanulmány tárgyává teszem erdőgazdasági tevékenységét.

II. Származása és élettörténete.

A Decrett-család legnagyobb valószínűség szerint a XVI. század második felében került Magyarországra és telepedett meg Zólyom vármegye Dobrocs nevű kincstári munkástelepén.

Zólyom vármegyének a Fekete-Garam völgyében fekvő munkástelepei ugyanis a XVI. század második felében Ferdinánd és illetve Miksa királyok alatt keletkeztek. Ez időben ugyanis királyi intézkedésre nagyrészt a Salzkammergutból telepítettek a Garam e lakatlan mellék völgyébe erdőmunkásokat, a kik hivatva voltak a besztercebányai és környékbeli kohók fa- és faszén-szükségletének biztosítására fát termelni, usztatóberendezéseket létesíteni s a besztercebányai és zólyomlipcsei gerebek részére fát leusztatni.

Nem tartjuk valószínűnek, hogy e telepek egész törzslakossága salzkammerguti németekből telt volna ki, mert másként a telepek teljes elszlávosodása oly hamarosan nem következett volna el.¹ Ide a garam-völgyi szláv lakosságból is hoztak bizonyára telepeseket a durvább munkák végzésére; míg a salzkammergutiak bizonyára az usztatócsatornák, favizgyűjtők s más vízierendezések építésére s arra voltak hivatva, hogy a rendszeres fatermelő munkát, a facsusztatók alkalmazását, a facsusztatás eljárásait stb. bevezessék.

A Salzkammergutból való telepítést okmányok is igazolják. Kamarai rendeletek gondoskodtak ugyanis arról, hogy a telepített munkások oly bánásmódban részesüljenek, a mely biztosítsa e messze vidéken való megmaradásukat és ne vegye el kedvöket az állandó megtelepedéstől.

A feketegaramvölgyi Dobrocs, Zólyomjánosi, Fajtó, Karám, Medvés stb. telepeken lakó erdőmunkások közül azok, a kik ma is a Stulreiter, Daxner, Girtl, Schön stb. neveket használják, ezek leszármazottai. Ép így kétségtelenül a Decrett-ek is; a kiknek eredeti telepédési helye Dobrocs volt, hol ma is a legnagyobb számban élnek.

Itt élt Decrett József apja, János² is. Jóraivaló erdőmunkásnak kellett lennie, mert csak megbízhatósága és ügyessége révén juthatott erdőfelvigyázói, majd gerebőri minőségbe.

Hasonló nevű családból nősült is. A nejével, Decrett Máriával kötött frigyéből négy gyermeke származott, a kik közül József az elsőszülött; azután Zsuzsanna, majd János, végül Rebeka következtek sorrendben.

Decrett József 1774 július hó 12-én született Dobrocscon. Keresztvüzre Breznóbányán tartották.

¹ A máramarosmegyei német kincstári munkások mind a mai napig fenntartották nyelvüket.

² Tomesányi Gyula «A garammenti kincstári erdőkben alkalmazott szállítási rendszer ismertetése» című munkájában Decrett József apját Máténak nevezi. A Decrett József leszármazottaitól szerzett családi iratok között egy pontos genealógiai levelezést találtam, amelyben Decrett József apja János néven szerepel. Különben a beszerzett anyakönyvi kivonatok szerint is János volt Decrett József apjának keresztnéve.

A szülői házban csak hatéves koráig nevelkedik, a mikor is (1780-ban) gondos apja a kis fiút, szemefényét Breznóbányára adja iskolába, a hol a négy elemi osztályon kívül a piaristáknál a négyosztályú gimnáziumot is elvégeztette vele.

Az egyszerű erdőmunkásból lett fölvigyzó okosságára vall, hogy gyermekét abban az időben (1780—1787) nyolcz évig taníttatta. De bizonyára jól is tanult a kis József, ha a szerény javadalmazású édesapja ilyen hosszú időn át, valószínűleg nagy önmegtágadás mellett, aránylag sokat áldozott neveltetésére.

A piaristák gimnáziumát 1787 augusztus végén hagyta el a 13 éves fiú s egy hónap multán már Besztercebányán az erdőhivatalnál találjuk díjtalan alkalmazásban. Figyelmes lett-e a tehetséges és ügyes fiúra Lahner Ferencz, az akkori besztercebányai erdőmester, a kit Decrett későbbi irataiban a «bölesbelátású és okos» jelzőkkel illet, vagy az apját, a jóra való Decrett Jánost akarta-e jutalmazni fia alkalmazásával, — bajos volna megállapítanunk. Tényvaló, hogy a hivatalos körök már kezdettől jóindulattal karolták föl Decrett József sorsát; mit az is igazol, hogy a selmeczbányai főbányagrófi hivatal még ugyanaz év (1787) deczember hó 12-én kelt rendeletével állandó kincstári alkalmazásba fogadja és a kincstári uradalmak fölvétele érdekében akkor Zólyom megyében eszközölt földmérési munkákhoz (Josephinisches Grundausmappirungs-Geschäft) díjas kezelőként (besoldeter Manipulant) osztotta be.

Ennél a munkálatnál nyert azután alkalmazást mindaddig, a míg ez a munkálat valószínűleg befejeztetett és 1790 január végével tényleg beszüntetve lett.

Az ügyes és megbízható fiúnak jó hasznát vehették e munkálatoknál, mert maga Decrett is azt jegyzi föl, hogy e két évet meghaladott idő alatt bőséges alkalma nyilott ahhoz, hogy a földmérés és területszámítás technikus eljárásait elsajátítsa.

Mély nyomokat is hagyhattak Decrett lelkében e két esztendő tapasztalatai, a melyeket — mint látni fogjuk — a kincstári erdőbirtok javára értékesen tudott hasznosítani.

A fiú iránt oly jóindulatú Lahner erdőmester, e munkálat megszűnte után Decrettet Dobrocsra rendelte és apja mellé osztotta be, a hol az usztatásra előkészített tűzifa fölvételénél, majd tavasszal a tűzifausztatásnál, később pedig más munkáknál nyert alkalmazást fölvigyzói minőségben.

Még ez esztendőben (1790) a kamarai intézőség (Kammervverwaltung)* Liptó megyébe, Boczára küldötte Decrettet, hogy az ott súlyosan megbetegedett segéd-erdőr, Helcz Imre teendőit ellássa. Itt napi 15 krajczár bér mellett 1791 február haváig szolgált.

Ezen idő alatt halt meg váratlanul édes atyja, a ki úgy látszik ez idő tájt már özvegy ember volt. Decrett ugyanis nemcsak arról panaszkodik későbbi irataiban, hogy az elég nagy távolság és behavazott utak miatt

apjának temetésén részt nem vehetett, hanem fölemlíti azt is, hogy neki, a 16 éves fiúnak kellett ezen időktől kezdve és többnyire a távolból gyámkodnia árva testvérei fölött és kellett azok gondját viselnie. Megjegyzi különben ugyanitt, hogy Isten kegyelméből és segítségével föl is nevelte őket, s a szülei után maradt kis vagyont úgy osztotta meg közöttük, hogy azzal azok mindegyike meg volt elégedve.

Boczán különben csak négy hónapig maradt Decrett. A selmeczbányai főbányagrófi hivatal ugyanis* segéd-

* 1791. évi márczius hó 2-án kelt 830. számú rendeletével. erdőri minőségben és ugyancsak 15 kr. napibér mellett Gömör megyébe, Tiszolczra helyezte. Itt a következő (1792) évben heti 45 kr. külön bér ellenében, Dvorszky nevű társának szolgálatát is el kellett látnia. Sőt a tiszolczi két éves szolgálata alatt őt az erdőközi tűzifa fölvételéhez és a tűzifausztatásnak felügyeletéhez is kirendelték.

1793-ban segéd-erdőri minőségben Breznóbányára az erdőbirói hivatalba helyezték, a honnét azután a közeli Dobrocson lakó árva testvéreit gyakrabban meglátogathatta és azok gondját is könnyebben viselhette.

Breznóbányán nyolcz évig szolgált; de csak az át-helyeztetése utáni ötödik évre (1798-ban) jutott valóságos erdőri javadalmazásba. Molkersdorffer erdőbiró mellett az erdőgazdasági számadások egybeállításán dolgozott és egyéb irodai teendőket végzett. Különben breznóbányai szolgálata alatt három év tavaszán hosszabb-rövidebb ideig tartó kiküldetéssel a közeli Benesházán, a már túlöreg Urbany nevű famester mellett is segédkezett az ott házilag üzött tutajozási és tűzifausztatási munkálatok körül; három éven át pedig időközönként a Fekete-Garam völgyében, tehát szülőföldjén és annak közelében teljesített kisegítő szolgálatokat.

A breznóbányai erdőbiró mellett eltöltött nyolcz év alatt Decrettnek — mint maga is írja — alkalma nyilott ahhoz, hogy magát az erdőgazdaság úgy külső, mint belső, tehát irodai teendőibe begyakorolja. Főnöke erre elégséges alkalmat nyújtott neki; sőt valószínű, hogy buzdította is az élesesű és munkás Decrett-et, hogy magát tovább képezze.

Buzdításra-e, vagy magától, de bizonyos, hogy Decrett ez időtájt nagy odaadással igyekezett magát az erdőgazdaság elméleti ismereteiben is kiképezni. Meghozatta Burgsdorf híressé vált vaskos erdészeti munkáját s egyéb erdőgazdasági vonatkozású könyvön kívül főleg azt tanulmányozta behatóan.

Felsőbbsége honorálta is a jóra való ifjú törekvését, munkásságát és képességeit, mert 1800 júliusában Besztercebányára alerdészsé neveztetett ki.

Besztercebányán ebben a minőségben négy évet töltött. Ez idő alatt alkalma nyilott elméleti ismeretei továbbfejlesztésére, de arra is, hogy magát a gyakorlati erdőgazdaságban és a hivatali teendőkben továbbképezze és emellett jóra valóságát és hátermettséget is beigazolja.

Decrett munkásságát nem elégitik ki itt a reáruházott föladatok. Elvégezi ezeken felül főerdésze összes erdőgazdasági számadásait és egyéb irodai munkáját és

* Október hó 21-én kelt 2123/1790. számú rendeletével.

elkészíti még a szomszédos kerület eszményi térképét (Ideál-Karte) is.

Ilyen tevékenység láttán azután a főerdészi kerület egyharmadának, a kordéházai, tajói és szelcsei erdő-részek gazdaságának ellátását is reábizták.

Besztercebányán való tartózkodása alatt 1802 februárjában, 28 éves korában megnősül és elveszi az erdőközi (mihálytelki) kohógondnok mostoha leányát, Haberl Teréz Katalint.

1807-ben erdészi minőségben Erdőközre (Mihálytelekre) rendelik s a rendes gazdasági teendőknél kívül csakhamar megbízzák az ottani új fűrész- és erdőtisztítalak építésével. Alig készül el ezekkel az építményekkel, egy év és három hónapi ott tartózkodás után a selmeczbányai főbányagrófi hivatal 1805. évi október hó 9-én kelt rendeletével ideiglenes főerdészi minőségben Besztercebányára helyezi át.

Itt azután csakhamar egy megtisztelő megbízatás érte. A mikor ugyanis a napoleoni hadak Wien felé közeledtek, s azok betörésétől tartani lehetett, onnan nagymennyiségű arany- és ezüstértéket szállítottak titokban Besztercebányára és helyeztek itt biztonságba. Ezt a kincset a már akkor föltétlen megbízhatóságáról ismert Decrettre bízták oly utasítással, hogy annak őrizetere erdőmunkásokból csapatot szervezzen.

Óhegyi és a kincstárhoz hű felsőgaramvidéki telepesmunkásokból maga válogatotta össze és szervezte e célra 100 emberből álló csapatát.

Később pedig, nem sokkal az auszterliczi nagy csata előtt, a mikor ez az őrszolgálat a változott körülmények folytán jelentőségéből veszített, csapatával az ellenség mozdulatainak figyelemben tartására és kémiszolgálatok teljesítésére rendelték.

Ilyen minőségben egészen Auszterlitzig jutott el.

A nagy ütközet után megszűntek efféle megbízatásai és Decrettet ismét kizárólag az erdészet szolgálatában látjuk.

Rendes hivatali teendőin fölül 1807. év nyarán az óhegyi és úrvölgyi irtványok föl vételét eszközölte és azok használatát szabályozta.

E nyáron különben a helyettes főerdészi minőségben töltött 21 hónap után* az udvari kamara őt véglegesen kinevezte főerdészsébe.

Ilyen minőségben azonban csak két hónapig szolgált már Besztercebányán, mert szeptember hó utolsó hetében meghalt Molkersdorffer breznóbányai erdőbiró (Waldbereiter) s e fontos állás azonnali helyettesítésére Decrett főerdészt rendelték.

Négy hónapig működött itt helyettesi minőségben, a mikor a selmeczbányai főbányagrófi hivatal 1808. évi január hó 27-én 361. szám alatt kelt leirata szerint I. Ferencz király őt az újonnan alakított budai udvari kamara kerületében Breznóbányára végleges minőségben m. kir. erdőbiróvá kinevezte.

Férfikora legszebb idejében és munkaereje teljében jutott Decrett e jelentékeny állásba, a melyben azután

— 34 éves korától 41 éves koráig — 6½ évet a legnagyobb tevékenységben töltött el.

Az ezen idő alatt kifejtett munkásságát alább külön fejezetben méltatom. Itt csak azt említem föl, hogy breznóbányai erdőbiróvá történt kineveztetésétől kezdődik Decrett életének az a jelentőségteljes része, a mely alatt kifejtett munkásságával nevét a magyar erdőgazdaság történetében örök emlékezetűvé tette.

Széleskörű munkásságát és az erdőgazdaság helyzetének javítására irányuló nemes törekvéseit felsőbbáéig is elismerte. Duschek Ferencz budai főerdőfelügyelő, a ki a besztercebányai kamarai erdőhivatal kerületébe tartozó erdőket először 1807-ben, majd 1809-ben és úgy látszik 1812-ben is beutazta, az útjáról szóló és 1813-ban előterjesztett jelentésében, nagy elismeréssel emlékezik meg Decrett József tevékenységéről s a több tekintetben elhanyagolt gazdasági állapotok javítására irányuló azon sokoldalú törekvéseiről, a melyek a felsőbbség nagyobb támogatására érdemesek.

Ez az előterjesztés bizonyára hozzájárult ahhoz, hogy akkor, a mikor 1814-ben a besztercebányai kamarai erdőmesteri állomás megürült, arra Decrett József erdőbirót szemelték ki.

A selmeczbányai főbányagrófi hivatal 1814. évi február hó 25-én kelt 939. sz. rendeletével értesítette arról, hogy I. Ferencz király őt erdőmesterré s a besztercebányai kamarai erdőhivatal főnökévé nevezte ki.

A vasszorgalmú, határt nem ismerő ügybuzgóságú s az idők során nagy gyakorlati és elméleti képzettségre szert tett Decrett Józsefből tehát 41 éves korában erdőmester s a bányakamarai erdőhivatal főnöke lesz. Vezetője lesz annak a 150,000 kat. holdat meghaladó erdőbirtok gazdaságának, mely a mai besztercebányai m. kir. erdőigazgatóság egész területét, s ezenfölül a 25,000 kat. holdra tehető azokat a birtokrészeket foglalta magában, a melyek később Besztercebánya és Breznóbánya szab. kir. városok, valamint Libetbánya nagyközség részére kihalva lettek.

Decrettre új minőségében nagy munka várt!

Duschek Ferencz budai főerdőfelügyelőnek útjáról írt jelentéséből tudjuk, hogy a besztercebányai kamarai erdők eddigelé nagyrészt minden terv és szabályszerű gazdálkodásra való tekintet nélkül használtattak s hogy azok gazdaságának ellátása és szolgálata kevés kivétellel elhanyagolt volt.

Decrettre hárult a földadat, hogy a kamarai erdőket a további foglalás elől megvédje, hogy a rendszertelen használatok és egyéb kezdetleges eljárások helyett az erdőbirtokon rendet teremtsen és olyan szabályokat érvényesítsen, a melyek a gazdaságot okszerű irányba terelik, annak belterjességét fokozzák s a jövőnek szép és egészséges faállományokat biztosítani képesek.

A nagy erdőbirtok gazdaságának vezetése, szinte minden arra termett és Decrett intenczióit átértő segítség nélkül, kivált kezdetben aránytalanul igénybe vette minden idejét és tevékenységét.

A hogy azután az uradalmat megismerte és annak középponti igazgatását is valamennyire rendbe hozta,

* A főbányagrófi hivatal 1807. évi július hó 29-én kelt 3517. számú rendelete szerint.

hozzálátott azoknak az alapvető és gazdaságtörténelmileg annyira jelentős reformoknak tervezéséhez és végrehajtásához, a melyekről a következő fejezetben részletesen szólok s a melyeken hosszú szolgálata végéig oly odaadó buzgósággal fáradozott.

Decrett gazdaságtörténelmileg annyira nevezetes és örökbecsű munkássága tényleg nem lankadt el egész szolgálata végéig. Mégis, a mikor 1837-ben 50-ik szolgálati évét betöltötte, kérte nyugdíjaztatását.*

A 13 éves korától kincstári alkalmazásban állott 63 éves ember visszavonulni kívánt, hogy a félszázados tevékenység fáradalmi után nyugodt és gondtalan életet élhessen s hogy pár év előtt megtámadott, de vizgyógyomóddal helyreállított egészségét nyugodtabb életmód mellett kellően megőrizni, magát jobban ápolni képes legyen.

Decrett néhai nevelt leánya nekem közvetített elbeszéléseiből arról értesültem, hogy őt szolgálata végén sok keserűség érte; a miben talán az utolsó években a felsőbbségénél bekövetkezett személyváltozások folytán azok az egyéniségek részesítették, a kik intenzióit megérteni, érdeme szerint méltányolni nem tudták.

Ezt a másodkézből vett értesülést pozitívként ugyan egyáltalán nem tekinthetem, a teljesség kedvéért főlemlíteni mégis jónak láttam. Hozzá kell azonban fűznöm, hogy sem az egykori ügyiratokban, sem Decrett följegyzéseiben erre nézve semmiféle nyomot nem találtam! Ha tényleg érte keserűség, Decrett edzett lelke, mely őt 50 éves szolgálata alatt munkára sarkalta, elég erős és elég nemes volt arra, hogy magába tudja zárni a keserűségeket is!

Nem tudtam megállapítani azt sem, hogy nyugalomba vonulása alkalmából érte-e őt kiténtetés?

Egy kis kézikönyvből azonban, a melybe teendőit jegyezte föl és a melyben kiadásait tartotta nyilván, azt állapítottam meg, hogy már 1838-ban útra készült, hogy királyi kihallgatásra menjen; útja azonban ebben az esztendőben ismeretlen okokból elmaradt.

1839 tavaszán azután megvalósíthatta ezt a szándékát s ezzel kapcsolatban azt a tervét is, hogy hazáját megismerendő, egy nagyobb szabású utat tegyen.

1838 április hó 23-án indult el nejével kocsin Bécs felé, a hová Pozsonyon át 27-én érkezett meg.

Itt tisztelgett az udvari kamaránál, meglátogatta ismerőseit és terve szerint bizonyára megjelent királyi kihallgatáson is.

Bécsben június hó 1-ig, tehát hosszabban időzött, szórakozva színházak, múzeumok stb. látogatásával. Tett kirándulásokat, s egy ilyen útján fölkereste Máriabrunnt is, a hol akkortájt tudvalevőleg az erdészeti akadémia volt.

Június hó 1-én Pozsonyba utazott, a hol pár napot időzve Budapestre tért.

Innét azután június hó 14-én indult országjáró útjára!

Hajón Mehádiág ment a Dunán. Innét Orsován,

* 1837 szeptember hó 1-ével nyugdíjazták (1873. évi 3032. szám. alatt).

Lugoson át Dévára, majd Vajdahunyadra. Azt, hogy hol és mennyi ideig tartózkodott, talán mellőzhetem.

Kelet felé azután Vajdahunyad volt a legszélsőbb állomása, a hol több ismerőse lehetett, vagy pihenés czéljából maradt egy héten át.

Innét azután Aradon, majd Temesváron át utazott és Makón, Főlegyházán át augusztus 13-án Budapestre ért vissza.

Budapesten ismét töltött pár napot s csak azután utazott Esztergomon át Korpona irányában Besztercebányára, a hova augusztus hó 22-én ért.

Ez a kerek négy hónapon át tartott és az akkori közlekedési viszonyok mellett nagyon is fárasztó út¹ bizonyíthat Decrett még akkor is nagy szívóssága és akaratereje mellett. De jellemzi ez az út tudásvágyát és kollegialis érzületét is, mert bár a fél országot beutazta, az útirányt ez alkalomra akként választotta meg, hogy a magyarországi kincstári erdőbirtok tekintélyes részét megismerje s a kincstári erdészethél és bányászatnál alkalmazásban álló tisztársait és kollegáit, valamint hosszú szolgálata alatt szerzett egyéb ismerőseit és barátait meglátogassa, mielőtt a közélettől visszavonul.

Mert Decrett búcsúzott ez alkalommal. Búcsúzott királyától, búcsúzott az udvari kamarától, mint sok éven át volt felsőbbségétől; búcsúzott a budai kamarától és búcsúzott Bécsben, Budapesten és az országban szerte lakó kollégáitól, barátaitól, ismerőseitől. Búcsúzott mindenkitől, mert ez a nagyenergiájú, tapasztalatokban gazdag és nagy tudású lélek ezután már valóban végleg visszavonul minden nyilvános szerepléstől.

Megtakarított garasain Besztercebányán, a mai Bethlen Gábor-utczában szerzett házában visszavonultan éli további napjait.

A vizgyógyomóért rajong; ezt tanulmányozza könyvekből és ezt alkalmazza gyakorlatilag már évek óta önmagán. S mert tétlenségben élni nem tud, könyvet ír a hidegvíz gyógyító hatásáról; czirne¹ szerint is «számos idevágó munka és saját tapasztalatai alapján».

A 43 írott oldalra terjedő és 1840-ben befejezett kis munka szerint ő már 1834. év óta, tehát hat éve használja a hideg vizet teste ápolásához; s mint írja, kipróbált gyógymódja részben helyreállította már megtámadott, sőt megbontott egészségét.

Alig tette azonban Decrett mindezt papírra, a mikor 1840 decemberében megbetegedett.

A rendelkezésemre jutott abban a kis könyvecskében, a melybe teendőit és kiadásait jegyezte föl, 1840 november hó 26-ika után már csak egy decemberi följegyzés van, a kelet megjelölése nélkül.

Azután végleg megszűnnek a kis könyv adatai. Nem akad már dolga annak az itatópapírnak sem, mely az ettől az időtől eltelt hatvankilenc év óta ma is ott hever a könyvecskébe tintával írt jegyzetek utolsóival mellett.

Decrett ágyba kerül, hogy onnét többé föl ne keljen!

¹ Költséges is volt, mert pontos jegyzetei szerint 1634 forintot költött ez útjára.

² Anwendung und Gebrauch des frischen und kalten Wassers nach Inhalt der mehreren Wasserbücher und auf mehrjähriger eigene Erfahrung gegründet und aufgestellt.

Erősen meghülhetett, mert tüdőgyulladásba esik.

Január hó 6-án már oly rosszul érzi magát, hogy végrendelezik. Kubáth Károlynak, a besztercebányai ezüstkohó gondnokának mondja tollba végakarátát. Tanukként Budatinszky György besztercebányai káptalani nagyprépost és Weisz Nep. János örkanonok vannak jelen. Ezek azután átveszik az eredeti végrendeletet, hogy a nagybeteg kívánsága szerint a székeskáptalannak adják át megőrzés végett.

Ezután már Decrett állapota mind rosszabbra fajul. Az erős szervezet nem tud megküzdeni a kórral, mely nálánál erősebb.

Január 18-án bekövetkeznek végórái. Tilles plébános ellátja az utolsókenettel... és ennekutána nemes lelke elhagyja porhüvelyét!

Kiszzenvedett...

Halálát özvegye, született Haberl Teréz Katalin, a kivel harminczkilencz éven át élt boldog házasságban; fogadott leánya: Fazoldné Gejda Ágnes, az ennek férjhezmenetele után felnevelt rokonleány: Gasparez Flóra és kiterjedt rokonság gyászolta, melynek minden tagja jóakaróját és legtöbbje jóltevőjét vesztette a boldogultban.

Az a szerető és nemes szív ugyanis, a mely a parasztsorból való 16 éves fiút a korán árvaságra jutott testvérei fölnevelésére sarkalta, a később fontos eszmék szolgálatába szegődött és annyi nehézséggel megküzdött nagy műveltségű és magas állású férfiúban egyforma érzelmekkel dobogott, annak haláláig. Nem változott meg tehát akkor sem, a mikor a besztercebányai hatalmas uradalom erdőgazdaságának élére került. Tekintélyes állása daczára sohasem szégyelte alacsony sorban maradt rokonságát; sőt a hol csak szüksége jelentkezett, nem mulasztotta el, hogy erkölcsi és anyagi támasza legyen.

A már többször említett kis könyvecske, a melybe élete utolsó két évében napi teendőit és kiadásait jegyezte föl, igazolja, hogy rokonait még nyugdíjas, tehát szűkebb körülményei között is segítette. Különösen támogatta pedig János öcsese Éva leányát Huszár Illésné és illetve annak férjét, a Petőfi- és Deák-szobor nagynevű megalkotójának, Huszár Adolfnak* a Besz-

tercebányához közel fekvő Olmányfalván lakott szüleit, a kikkel alacsony soruk és szűkes körülményeik daczára sokat érintkezett.

Végrendeletében is megemlékezik testvérei gyermekeiről. Gondoskodott arról, hogy megtakarított garasai-ból valamely kevés nekik is jusson. Sőt elrendelte végrendeletében azt is, hogy alapítványként 50 forint biztos helyre tétessék le és annak minden éves kamatai szülőföldje, Dobrocstelep népiskolai tanítója részére utaltassék ki, a Decrett-családból származó gyermekeknek az írás és olvasásban való oktatása czímén.*

A megboldogultat január 20-án temették el. Mint a város kiváló polgárát, a helyi szokásnak megfelelően azzal tisztelték meg, hogy nem a temetkezésre rendszerint használt délutáni órákban, hanem délelőtt 10 órakor vitték utolsó útjára, a melynél a gyászszertartást maga a káptalan nagyprépostja, Budatinszky György végezte megfelelő segédlettel.

Kartársai, barátai és tisztelői, hatóságok és egyesületek képviselői megható részvétellel csatlakoztak a gyászoló családhoz és kísérték a fenkölt lélek hült tetemeit nyugovó helyére.

Ma is ott pihen a besztercebányai róm. kath. temetőben. Sírhelyét egy vaskereszt jelöli meg. Mintha csak azt a vasakaratot és kitartást jelképezné, mely ezt a fenkölt jellemű férfit hosszú időközön át olyan nemes és eredménydús tevékenységben tartotta.

(Vége következik.)

Az erdőaltiszt védkerületi teendői.

Irta: Tomasoovszky Imre, m. kir. főerdőmérnök.

(Folytatás.)

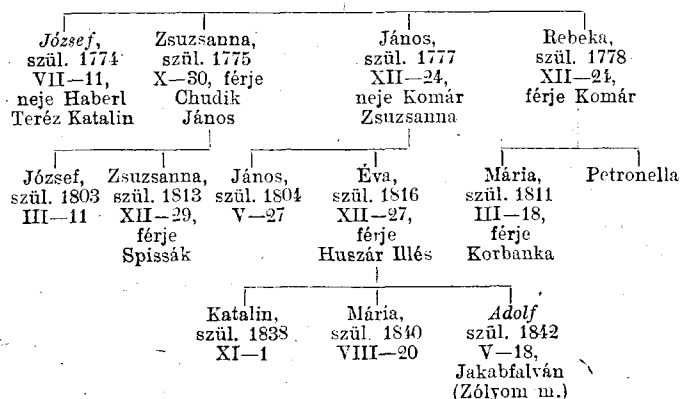
3. *Mezőgazdasági fa* alatt mindazon faanyagot értjük, mely a mezőgazdaság céljaira szolgáló kútágasok, kerítésoszlopok, rudak, ezölöpök, szőlő-, komló- és babkarók, kerítéskarók, sövényvesszők, ekék, taligák, jármok, vályuk, lapátok, villák, gereblyék stb. készítésére alkalmas.

4. Végül *tüzifa* alatt a fenti választékok termelése után fennmaradó s minőségénél fogva csakis tüzelésre alkalmas faanyagot értünk. Jelenleg az ország több vidékén — sajnos — kereslet híján kénytelenek vagyunk sokszor a más célokra is alkalmas faanyagot tüzifaként értékesíteni. A tüzifa minősége szerint lehet: hasáb-, dorong-, rözse-, tuskó- és gyökérfá.

e) Ha az erdei választékok megállapítottak s azok kitermeltettek, a termelt anyagot közelíteni (illetőleg e munkával kapcsolatosan a szükség szerint leeregetni, lebocsátani, csúsztatni) s *összerakni szükséges*. Az építőfát, a műfát, a mezőgazdasági fát, s végül a tüzifát egymástól külön kell rakni s összegyűjteni, hogy azoknak számbavétele s további elszállítása könnyen eszközölhető legyen. A termelt választékokat rendszeren az

* Ennek az alapítványnak a hollétérol tudomást szereznem nem sikerült.

Decrett János és Mária

erdei utak szélére, erdei tisztásokra, csúsztatók felső végeihez, nyiladékokhoz stb. szoktuk közelíteni. A közelítésnél s az azzal kapcsolatos egyéb munkálatoknál mindig arra törekedünk, hogy az egyes választékok a lehetőség szerint együvé gyűjtessenek, mert így azok leltározása, a munkásokkal való leszámolás, nemkülönben azoknak értékesítése sokkal könnyebben esz-közölhető.

f) Ha a termelt választékok összegyűjtettek, hozzáfoghatunk azok leltározásához, illetőleg számbavételéhez. Ez a munkálat — mint azt az erdőaltiszt jól tudja — abból áll, hogy az illető faválasztékok minden egyes darabját megszámoztatjuk, méreteit felvesszük s az úgynevezett «Felvételi jegyzék»-be bevezetjük. Minden egyes máglya, farakás, tűzifasarang stb. külön számot kap s a benne levő választékokat — a tűzifa kivételével — mindig a legnagyobb gonddal méretezzük. Munkálat közben a folyószámozásra, a hosszúsági-és középátmérői adatok helyességére, pontosságára s azok feljegyzésére kiváló gondot fordítunk; hogy a méretek felvételénél hibák ne esúszszanak be, a mérőszalag és átmérő helyességéről naponkint mérővesszővel való utánmérétezéssel győződünk meg. Nedves, esős időben a vászonmérőszalaggal való méretezést kerüljük; ha a mérés sürgős volna, e helyett a rudakkal való mérést alkalmazzuk.

Az egyes választékok pontos és lelkiismeretes leltározása után, ha a munkálat vállalatba volt adva, a nyert adatok segélyével a munkások bérjegyzéke elkészíthető s a leszámolás velük megejthető. Kincstári erdőgazdaságokban az ilyen felmérési munkát az úgynevezett ellenőri-átvételek s ellenőri felülvizsgálatok szokták követni.

2. A fának értékesítési módjai.

A vágások faanyagának értékesítése általában háromféle módon történhet és pedig 1. a mikor a *vágások tővön* adatnak el; 2. a mikor a vágások hozamát *házilag* az erdőbirtokos maga termeli s olyan helyekre, a hol a nyers anyagot már értékesíteni lehet, maga hozza ki s a *faanyagokat kitermelt állapotban* értékesíti s végül 3. a mikor a vágások hozamát az erdőbirtokos maga termeli ki s a termelt faanyagokat fűrészárúvá dolgozza fel s a *fűrészárút értékesíti*.

1. *A vágásoknak tővön való eladása*, a fahozamok értékesítési módjainak legkezdetlegesebbike. Eddig ez csak oly vidékeken nyert alkalmazást, a hol a szállító eszközök hiányosak voltak s az illető erdőgazdaság a forgalmi eszközöktől távol feküdt.

Ilyen esetben az erdőaltisztnek csak az a feladata, hogy az erdőgondnok által a természetben kijelölt vágások határainak épségben tartásáról a munkálatok tartama alatt gondoskodik.

Ez az értékesítési mód a tarvágásos rendszerrel léven kapcsolatos, miután ezzel a rendszerrel az újabb erdőgazdasági irányzat már felhagyott s jelentősége is csak nagyon alárendelt, ennél fogva ennek bővebb tárgyalását mellőzzük. Ha azonban mégis valamely erdő-

gazdaságban ez az értékesítési mód alkalmazást nyerne, az erdőaltiszt főnökétől amúgy is megkapja a szükséges utasításokat.

2. A fahozamok értékesítésének újabban nagy elterjedésnek örvendő s az erdőgazdaságokra kiváló előnyöket biztosító módja az, a mikor a vágások hozamát maga az erdőbirtokos termeli ki s a faanyagokat termelt állapotban értékesíti.

Ezek a munkálatok vagy házilagos kezeléssel, vagy pedig vállalat útján végezhetők el.

a) Kiválóan fontos szerep végzésére van hivatva az erdőaltiszt akkor, a mikor az erdőbirtokos házikezelést űz, illetve, a mikor a fatermést házilagosan saját maga készítetteti elő, hozatja ki az erdőből s azt termelt állapotban értékesíti.

A kiváló sikereket s gazdasági eredményeket biztosító házikezelés céljáról s fontosságáról tehát az erdőaltisztnek azért kell bővebben tájékozódnia, hogy maga is felismervén annak az erdőgazdaságokra ható előnyeit, az azzal kapcsolatos munkálatokat — az erdőgazdaság kitűzött céljának megfelelően tudja vezetni.

A házikezelésnek szociális szempontból is nagy jelentősége van, mert általa az illető vidék lakossága anyagilag megerősítettik s a vidék munkaereje állandóvá tétetik. A faanyagok házilagos kitermelése, vagyis röviden kifejezve, a házikezelés abban áll, hogy a nyers terményeket az erdőbirtokos maga termelteti ki s addig a helyig szállíttatja, a hol a nyers anyagokat már értékesíteni lehet. Ezáltal a fogyasztóközönségnek mód és alkalom adatik arra, hogy nyers faanyagszükségletét közvetlenül a termelőnél szerezhesse be, miáltal az eddig a közvetítőnek jutott hasznot a kisiparos a maga megerősítésére fordíthatja.

A házilagos fatermelésnél és kihozásnál az erdőaltiszt mindazon erdei munkálatokat vezeti és irányítja, a melyek a vágások faanyagának kitermelésével s kihozásával kapcsolatosak. A szerint tehát, a mint az illető erdőgazdaságokban bizonyos méretű épületi-és műszerfának, műhasábnak, kemény vagy lágy tűzifának, lúczfenyő- vagy tölgykéregnek, kereskedelmi árúkra alkalmas rönköknek, különféle hasítványoknak, vasúti talpfának, hordódongáknak, keréktalpaknak, küllőknek, nyeleknek, gazdasági szerszámfának stb. termelése a főcél, az erdőaltiszt teendője is más. A házilagos fatermelésnél tehát legjobb tudásunkkal s szorgalmunkkal arra törekedünk, hogy a védkerületben az egyes választékok termelése és kihozása a célnak megfelelően és a lehetőség szerint a legkisebb fapazarlással, illetve faapadékkal, az illető választék kellekeinek megfelelően s a legolcsóbban történjék.

b) Ha a vágások fahozamának kihasználását és kihozását az erdőbirtokos vállalat útján végezteti, akkor az erdőaltisztnek munkakörét a különféle vállalati stb. szerződésekben foglalt kikötések szabják meg, mire nézve a szerződések gondosan áttanulmányozandók.

3. Végül előfordulhat az is, hogy egynemely erdőgazdaságban a vágások fahozamát maga az erdőbirtokos nemcsak kitermeli, de a kiterméit s általa ki-

hozott faanyagot maga dolgoztatja fel fűrészárúvá és a kész fűrészárút értékesíti. Miután ilyen esetekben más és más méretű fűrészárúk szoktak előállítani s ehhez képest az erdőaltiszt amúgy is a helyi viszonyokhoz alkalmazkodik, nincs szükség arra, hogy ennek az értékesítési módnak a részletes leírását adjuk.

(Folytatása következik.)

Különfélék.

Temetkezési segélybiztosítás. A haláleseti biztosítás az, a melyre a magyar népben megvan egy a korábbi nemzedéktől örökölt, tehát már meggyökeresedett hajlandóság. Ezt bizonyítják a vidékenkint nagy számban fennálló temetkezési egyletek, a melyeknek tagjai sorában számos erdészeti altiszt is helyet foglal. Ez egyletek azonban, miként a tapasztalat mutatta, azzal a szervezettel, a melylyel általában létesülni szoktak, nem képesek az elébük kitűzött cél megvalósítására, hanem rövidebb-hosszabb ideig tartó működés után úgyszólván kivétel nélkül felszámolás alá kerülnek s így azoknak épen legrégebb tagjai rövidülnek meg. Ez volt egyik oka annak, hogy az 1902. évi XIV. t.-czikk megalkotásakor a törvényhozás megadta a lehetőséget arra, hogy az egyletek az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédsegélypénztárba beolvasszassanak.

Az 1912. évi VIII. t.-cz. harmadik csoportbeli rendes tagságot megnyitja az 51—60. év közötti egyéneknek is, életkoruknak megfelelően oly összegű segélyt biztosítván haláluk esetére, a mely az illetők igényeinek megfelel. Eddig ezen csoportba csak 50 éves korig lehetett tagokat felvenni.

Ez a legolcsóbb rendes csoport haláleset biztosítására megnyitott, tehát azon korban levő egyének előtt is, a mely kor a temetkezési egyletek tagjai zömének megfelel s a mely körülmény a temetkezési egyletek átvételét megkönnyíti, továbbá lehetővé teszi, hogy azok az 50—60 éves egyének, a kik nem akarnak évi tíz korona tagsági díjat fizetni s így maguknak nyugdíjat, haláleseti és baleseti segélyeket biztosítani, a kikben tehát csupán a haláleseti segélybiztosításra van meg a hajlandóság, ezt a célt, a melyet a temetkezési egylet kebelében elérni nem tudtak, megvalósíthatják az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédsegélypénztár harmadik rendes csoportjába való belépés útján, olyan alacsony tagsági díj mellett, mely jóval csekélyebb a vidéki temetkezési egyletek által szedett díjak átlagánál.

A rendes tagok III., vagyis temetkezési csoportjába beléphet bárki (férfi és nő) 14 évestől 60 éves korig. A felvételi díj 2 korona. Ebben a csoportban legfeljebb két tagsági könyv váltható; s így kétszeres haláleseti segély biztosítható. A második tagsági könyvért 1 korona kiállítási díj fizetendő. Az évi tagsági díj 2 korona 60 fillér, a mi mindenkor a nyerendő tagsági könyvekben foglalt, már megfelelően előkészített postatakarékpénztári befizetési lapokkal fizetendő le. A tagsági díj életfogytiglan fizetendő.

A halálozási segély — legalább két évi tagság után, ha pedig ezen várakozási idő mellőzése orvosi bizonyítvány csatolása mellett kéretik — azonnal esedékes s a szerint, hogy hány éves volt az illető, a mikor a tagok sorába beiratkozott, a következőképen van megállapítva:

14—20 éves korig	200 K,	21—25 éves korig	170 K,
26—30 " "	150 K,	31—35 " "	125 K,
36—40 " "	100 K,	41—45 " "	80 K,
46—50 " "	60 K,	51—55 " "	50 K,
		56—60 éves korig	40 K.

Annál nagyobb tehát a haláleseti segély, minél fiatalabb korban véteti fel magát az illető a tagok sorába.

Gaal Károly.

Püspökladányi Első Temetkezési Egylet felszámolása. A m. kir. belügyminisztériumnak 1911. évi 107,883. szám alatt kelt felszámolási rendelete és a m. kir. földművelésügyi minisztériumnak 1911. évi 108,433. számú engedélye alapján a felszámolt Püspökladányi Első Temetkezési Egylet az 1902. évi XIV. t.-cz. 27. §-a értelmében az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédsegélypénztár által átvétetvén, a 665 átvett egyleti tag részére az illetők életkora, tagsági ideje és befizetett járuléka arányában haláleseti segélykötvények adattak ki, felmentvén őket minden további fizetés alól.

Az említett kötvényekkel biztosított segélyeket az illető tag elhunytja után a hátramaradottak részéről benyújtandó bélyegmentes haláleseti anyakönyvi kivonatok alapján fizeti ki az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédsegélypénztár.

Időjelzés. A «Meteor» f. évi április hó második felére a következő időjelzést teszi közzé: Április hó második felének változási napjai 15—17—19—22—24 és 28-ra esnek. Ezek közül legerősebb hatásúak 15—19 és 22; a 15-iki enyhe, a 19-iki újra hidegebb, a 22-iki pedig szeles, csapadékos változatokkal. A meleg tavaszi időjárás fejlődése a 15-iki változási naptól várható, melyet Szaturnusz 19-én bekövetkező együttállása valószínűleg nem fog nagyobb mérvben hátrányosan befolyásolni. A 22-iki szeles csapadékos változás után április hó vége meleg tavaszi napokat ígér.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségét, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni sziveskedjenek.)

Földművelésügyi magyar miniszterem előterjesztésére a magyarországi kincstári erdőknél Téglás Károly miniszteri tanácsosi címmel és jelleggel felruházott főerdőtanácsost miniszteri tanácsossá, az állami kezelésbe vett községi erdők kezelésénél: Bodor Gyula és Derzsi Gábor erdőtanácsosokat, a magyarországi kincstári erdők kezelésénél: Ritter Károly, Ormai Kálmán, Bekény Aladár, Ocsárd Károly, Kozma István, Szabó József, Kovács Gábor, Kaán Károly és Muzsnay Géza erdőtanácsosokat, a horvát szlavonországi kincstári erdőknél pedig: Bokor Róbert főerdőtanácsosi címmel és jelleggel felruházott erdőtanácsost főerdő

tanácsosokká kinevezem, továbbá az erdőfelügyelőségi szolgálati ágazatnál Laukó Sándor, Sziklai Emil, Zachár István, Szentimrey Dániel és Biró János erdőfelügyelőknek a főerdőtanácsosi címet, és jelleget díjmentesen, Eránosz Antal János alerdőfelügyelőnek pedig az erdőfelügyelői címet és jelleget; az állami kezelésbe vett községi erdők kezelésénél Sümegh Ignác, Nádas Béla, Pékh József, Jávorszky Albert, Fás Gyula, Környei Ferencz, Somogyi Lajos és Ratkovszky Károly erdőtanácsosoknak a főerdőtanácsosi címet és jelleget díjmentesen, Kiss Ernő, Tóth Miklós, Dezső Zsigmond, Szántner János, Korzenszky Antal, Szécsi Imre és Gruber Gyula főerdőmérnököknek az erdőtanácsosi címet és jelleget díjmentesen, Demény Lajos, Svoboda Mihály, Tomka Jenő, Szabó Kálmán, Schmidt Ferencz és Papp Béla erdőmérnököknek pedig a főerdőmérnöki címet és jelleget; a magyarországi kincstári erdők kezelésénél Chrenóczy Nagy Antal, Emericzy Győző, Nemes Károly és Temesváry Béla erdőtanácsosoknak a főerdőtanácsosi címet és jelleget díjmentesen, Merényi Gyula és Földes János erdőtanácsosoknak a főerdőtanácsosi címet díjmentesen, ifj. Kőrös László, Hubert Aladár, Kaufmann Béla, Gréger Géza és Fekete János főerdőmérnököknek az erdőtanácsosi címet és jelleget díjmentesen, Jancsó Gyula, Sikó Áron, Szántó Zeno, Enyedi János, Vollnhofer Pál, Weisz Ferencz, Paul Péter, Beyer Jenő, Fritz Rezső, Kostialik János és Lipcsy László erdőmérnököknek pedig a főerdőmérnöki címet és jelleget, végül a horvát-szlavonországi kincstári erdők kezelésénél Ulreich Gyula erdőtanácsosnak a főerdőtanácsosi címet és jelleget díjmentesen, Marton György és Kacsanovszky József főerdőmérnököknek az erdőtanácsosi címet és jelleget díjmentesen, Jakab István és Zwickelsdorfer János erdőmérnököknek pedig a főerdőmérnöki címet és jelleget adományozom.

Kelt Bécsben, 1912. évi márczius hó 30-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.,

Gróf Serényi Béla s. k.

A Személyem körüli miniszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére Hammer Károly főerdőtanácsosnak, saját kérelmére történt állandó nyugalomba helyezése alkalmából, az erdészeti közszolgálat terén kifejtett hasznos szolgálatai elismerésül Ferencz József-rendem tisztet keresztjét adományozom.

Kelt Bécsben, 1912. évi márczius hó 30-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.,

Gróf Klauz-Héderváry Károly s. k.

A m. kir. földművelésügyi miniszter Ö. cs. és apostoli királyi Felségének Wienben, folyó évi február hó 28-án kelt legfelső engedélye alapján, Hammer Károly m. kir. főerdőtanácsost sok éven át teljesített hű és hasznos szolgálatainak teljes elismerése mellett — saját kérelmére — állandó nyugalomba helyezte.

A m. kir. földművelésügyi miniszter kinevezte az állami erdő-tisztek összesített közös rangsorozati létszámában az erdőfelügyelőségi szolgálati ágazatához Czillinger János kir. alerdőfelügyelőt a IX. fizetési osztályból a VIII. fizetési osztályba, ifj. Szabó Kálmán m. kir. segéderdőmérnököt pedig a IX. fizetési osztályba kir. alerdőfelügyelőkké; az állami kezelésbe vett községi stb. erdők szolgálati ágazatához Kallivoda Andor és Almásky István erdőtanácsosi címmel és jelleggel felruházott m. kir. erdőmérnököket, továbbá dr. Hammersberg Géza kir. alerdőfelügyelőt, valamint Bodó Károly, Horváti Ferencz, Muraközy János, Bárdos József, Hibbján János m. kir. főerdőmérnököket a VII. fizetési osztályba m. kir. erdőtanácsosokká, Köllő Pál főerdőmérnöki címmel és jelleggel felruházott m. kir. erdőmérnököt, valamint Popovits Ottó, Halász Géza, Lator István, Pfäuser Lajos, Lollok József, Miklós Lajos, Vajda Ákos és Sipos Mihály m. kir. erdőmérnököket a VIII. fizetési osztályba m. kir. főerdőmérnökökké, Zachár László, Juron Bernát, Simonek

Gotthárd, Novák György, Kuka József, Arnaut Miklós, Lakner Lajos, Ihrig Vilmos és Francziszczy Vilmos m. kir. segéderdőmérnököket a IX. fizetési osztályba m. kir. erdőmérnökökké; az erdőéri szakiskolák szolgálati ágazatához: Krajcsovits Ferencz m. kir. erdőmérnököt a VIII. fizetési osztályba m. kir. főerdőmérnökökké; a magyarországi kincstári erdők szolgálati ágazatához: Murányi Károly, Rajtsán János, Gründl Gyula, Kovács Aladár, Pálka Gyula, Pájer István, Martián Livius, Szabó Ferencz, Balogh Ernő és Térfi Béla erdőtanácsosi címmel és jelleggel felruházott m. kir. főerdőmérnököket, valamint Glós László, Rend Domokos, Hoós Ernő, Jákó Jenő, Lonkay Antal, Sugár Károly és Szokolóczy József m. kir. főerdőmérnököket a VII. fizetési osztályba m. kir. erdőtanácsosokká, Kolozs József, Reszel István és Biró Zoltán főerdőmérnöki címmel és jelleggel felruházott m. kir. erdőmérnököket, valamint Szepesi Gusztáv, Hoffmann Brunó, Vaitzik Emil, Ranku Miladin, Tomasovszky Imre, Sebők Ernő, Seenger Lajos, Iszapi Gyula, Ziegler Mihály, Chabada Géza, Hámon József, Oszterlamm Ernő és Ajtay Jenő m. kir. erdőmérnököket a VIII. fizetési osztályba m. kir. főerdőmérnökökké, Toperczer Árpád, Röhrich Ernő, Kacsó András, Hayden Gyula, Letz Lajos, id. Szabó Kálmán, Schmuck Hugó, Szalóky Sándor, Bözer Jenő, Günther Frigyes, Kohout János, Ter-ray Gyula, Petriesek Adolf, Zachár Mihály, Krause Dezső, Jávorszky Zoltán, Muttanyaszky Jenő és Rónai György m. kir. segéderdőmérnököket a IX. fizetési osztályba m. kir. erdőmérnökökké; Lintia Valér m. kir. segéderdőmérnököt és főiskolai tanársegédet pedig a IX. fizetési osztályba m. kir. erdőmérnökökké és főiskolai adjunktussá; a horvát-szlavonországi kincstári erdők szolgálati ágazatához: Lehoczky György erdőtanácsosi címmel és jelleggel felruházott kir. főerdőmérnököt a VII. fizetési osztályba kir. erdőtanácsossá, Suszter Rezső, Bogsch Árpád és Stromszky László kir. erdőmérnököket a VIII. fizetési osztályba kir. főerdőmérnökökké, Ott Károly, Horváth Sándor, Ambrózy Román, Stojanovics Illés és Solc Szvetozár kir. segéderdőmérnököket a IX. fizetési osztályba kir. erdőmérnökökké; végül az összesített rangsorozati létszámában Kozony József, Bechine Ferencz, Keiner Rezső, Adriányi Pál, Früstök István, Bernard József, Kolecsányi László, Jurán Miksa, Pécsi Ottó, Braxatoris Zoltán, ifj. Bristyanszky Endre, Surjanszky Kálmán, Paczner Károly, Debrecezy András, Früstök László, Bachmann Ottó, Jurkovich János, Kóváry György, Kriváchy Andor, Ilykovits László, Szilvay József, Jonásch Kornél, Orosz Zoltán, Magyar János, Egyed György, Groszmann Imre, Csernecky Károly, Dénes Zoltán, Katona István, Hering Albert, Takács János, Zselocznyák Péter, Heincz János, Vorák Sándor, Fábrián János, Szilágyi Ernő, Berecz János, Jamnik István, Márics Antal, Alberti János, Fiedler Jenő, Blichhardt József, Seemayer Bódog, Kellényi Armand, Bárány Károly, Barabási József, Lorge Emil, Schwanczer Gusztáv, Barsi Nándor, Fail Ernő, Krause Ágoston, Molcsányi Gábor, Maróthy Emil, Valics János, Borbély Sámuel, Totth László, Modrovich Ferencz, Gösswein Lajos, Szy Dénes és Német Pál m. kir. erdőmérnökjelölteket a X. fizetési osztályba m. kir. segéderdőmérnökökké.

A m. kir. földművelésügyi miniszter a bustyaházai m. kir. erdőhivatal kerületében alkalmazott Paulyuk György m. kir. főerdőőrt — saját kérelmére — állandó nyugalomba helyezte.

A zsarnóczai m. kir. erdőhivatal főnöke Huszár József és Farbák Emil m. kir. erdőlegényeket m. kir. erdőőrökké, Sztancsek István napibérest segéderdőőrré, Fleskó János és Paczelt Gyula napibéreseket m. kir. erdőlegényekké nevezte ki. Továbbá Sztollár János és Novák József II. oszt. erdőlegényeket I. oszt. erdőlegényekké, Toma János II. oszt. segéderdőőrt pedig I. oszt. segéderdőőrré léptette elő.

A zsarnóczai m. kir. erdőhivatal főnöke Krébesz Géza m. kir. erdőőrt Kövesmocsárról Selmezbányára (a faraktári ai-

lásra), Knobloch János m. kir. főerdőrt Garamrévről Kövesmocsárra, Lalkovits István m. kir. erdőrt Újbányáról Garamrévre (irodai szolgálatra), végül Huszár József m. kir. erdőlegényt az erdőhivatal központjából Újbányára helyezte át.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a cím-szalagon átvitelt laccím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átvitelt laccímokat nem a posta, hanem kiadóhivatalunk eszközi a bejelentett címváltozás alapján, a nagyobb arányú címnyomatási költségek megtakarítása céljából. Kérjük tehát, hogy fölösleges reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

V. F. Leírásából biztosan csak annyit állapíthatok meg, hogy agytünetről van szó. Mivel azonban többféle agybetegség válthat ki ilyen tüneteket, határozott választ nem adhatok. Mindenesetre komoly megbetegedés forog fenn. De a leírás nem elég pontos. Nem írta meg, hogy a ló miként viselkedik a környezetével szemben, érdeklődik-e, vagy pedig tompán, kedvetlenül álldogál-e? Füleinek játéka összhangban van-e, illetve, hogy a két fül egyhangzóan s indokoltan mozog-e? A szem bogara összehúzódik-e ha fény éri s kitágul-e ha sötétség éri. Ez épen olyan fontos, mint a szívverés s a lélegzés szaporasága. Fontos az is, hogy nem esett-e át a ló a közelmúltban valamilyen fertőző betegségen. Figyel-e a ló a megszólításra s engedelmessé válik-e. S az egyes rohamok közt eleven-e? Nem esett-e el az állat, avagy nem érte-e a fejét ütés, rágás vagy másféle inzultus, rázkódtatás. Kérdés, hogy érzékeny-e az állat, türi-e, hogy a fülébe nyuljanak, a pártájára lépjenek. Talán ha ezekre a kérdésekre pontos választ ad én is jobban eligazodhatom, ámbár így látatlanban bajos biztos diagnózist csinálni, főleg ily esetben, a mikor megfigyelésre is szükségünk van. S még akkor is a legnehezebb feladatok egyike a helyes diagnózis megállapítása. Mert az agytünetek akkor is mutatkoznak, ha a kemény vagy lágy agyburok sérült meg, ha tályog van az agyban, végül belső agyvízkór esetén, s kiállott súlyos fertőző betegségek után.

Az összes felsorolt bajok esetén azonban az étvágy rossz. A betegek vagy egyáltalán nem esznek, úgy, hogy mesterségesen kell őket táplálni, vagy esznek egy keveset, de csak mintegy álomban, úgy, hogy sokszor rágás közben elalszanak s a félig megrágott szénacsomó félig kilóg a szájukból, ha aztán egy idő múlva magukhoz térnek, folytatják a rágást, mintha félbe se hagyták volna.

Lehet a kérdéses bántalomnak más oka is, pl. mérgezés ezszesz vagy bédít) anyagokkal vagy rossz szerszám, a mely a vívdereket leszorítja s így bővérűséget okoz az agyban.

Így látatlanban más tanácsot nem adhatok, minthogy vizsgálja meg a takarmányt nincsenek-e benne bódító hatású mérges növények s vizsgálja meg a szerszámot nem szoros-e, nem nyomja-e valahol. Ha pedig előfoglalja a lovat a betegség, vagy még helyesebb ha a roham előjeleit észleli, tegyen a ló fejére hideg borogatást, változtassa azt szorgalmasan, vagy öntözgesse a ló fejét öntözőkannából hideg vízzel. Belsőleg pedig adjon 1/2 kg. keferúsót 1 liter vízben feloldva, a mely levezeti a vért.

A. R. Magyar begyes galambot kaphat Szirbik Ferencznél, Makó (Tulipán-utca) Csanád megye, vagy Mititzky Istvánnál, Debreczen, Homokkert (Domahidy-utca 1 szám).

G. F. A kéreztettek címe a következő: T. I. Topánfalva; K. Gy. Gárdony-pusztá, u. p. Balassagyarmat.

Sz. Z. Múltán előfizetése márczius hó végével lejárt, ennél fogva 3 koronát kell beküldenie, hogy előfizetése ez év végéig rendezve legyen.

A. Gy. Ha ön 1902. évi márczius hó 1-én neveztetett ki erdőörre, akkor a földmívelésügyi miniszter úr 1905. évi augusztus hó 26-án kelt 51,466. szám alatt kiadott körrendelete értelmében, magasabb összegű személyi pótléka 1907. évi márczius hó 1-től, újabb személyi pótléka pedig 1902. évi márczius hó 1-től teendő folyóvá. Tegye a fenti körrendeletre figyel-

messé felettes hivatalát s kérje személyi pótlékainak fentiek értelmében való utalványozását. Ha ez eredményre nem vezetne, úgy forduljon kérelmével — felettes hivatala útján — a földmívelésügyi miniszter úrhoz.

Zs. L. Az erdőlegények és segéderdőőrök földjárandóságának kiszolgáltatási ügye most van tárgyalás alatt s az erre vonatkozó rendelkezés rövid időn belül ki fog adatni.

V. S. 1. Szárnyas vadak tollait ágyneműben fel lehet használni. 2. A vármegyei erdőri nyugdíjszabályzat most van jóváhagyás alatt.

R. J. Szives figyelme és jóakarata igen jól esett, de küldeményét kénytelenek voltunk visszaküldeni, mert lapunk szerkesztője senkivel sem fogad el ajándékot; a szerkesztőnek az a legkedvesebb jutalma, ha önök szeretettel várják és olvassák a lapot s követik a jó tanácsokat.

L. F. Az erdőri szakiskolákba való felvételekre vonatkozó pályázati hirdetésnek idején lapunkban is benn lesz s abból a szükséges tudnivalókat megtudhatja.

P. R. 1. Olvassa el lapunk ez évi 5-ik számában a B. J.-nek szóló szerkesztői üzenetet, abból látni fogja, hogy az ön ügye milyen törvény alá esik, és hogy hol kell sérelmei ellen orvoslást keresnie. 2. Hirdetését kétszer díjmentesen közöljük.

E. Gy. Dorongfa alatt fel nem hasított olyan gömbölyű fa értendő, melynek vastagsága a vékonyabb végén 5—14 cm. Ezt szokták azután még vékony és vastag dorongfára osztályozni; előbbinek mérete a vékonyabb végén (az erdészeti segéd táblák szerint) 5—10 cm., utóbbi pedig 10—15 cm. Az I. és II. osztályú megkülönböztetés nem a dorongfa méreteire, hanem minőségére vonatkozik. Így az I. oszt. dorongfának egyenesnek és egészségeseznek kell lennie, míg a II. osztályú már lehet kissé görbébb, ágasonkos, stb. A korhadt dorongfa, *selejtés dorongfa* név alatt kerül forgalomba.

Cs. I. Múltán előfizetése már múlt év végén lejárt, állás-keresletre vonatkozó hirdetését csak akkor közöljük, ha hajlandó az érte járó hirdetési díjat megfizetni. Sziveskedjék e tekintetben nyilatkozni, vagy pedig előfizetését megújítani és arról bennünket értesíteni.

F. R. (Kérdés): Szikes talajú, sovány, homokos-agyag szántó-földembe, melyen csapadékos időjárás alkalmával — ha nem is felszínre, de a felszín alatt egy ekenyomnyira emelkedik a talaj víz — takarmányrépát szeretnék vetni, illetve termesztetni. Hallottam valamit az ily talaj meszezéséről, hogy t. i. az ezzel jóvá tehető.

Méltóztassék nekem «Az Erdő» a legközelebbi számában megüzenni, hogy mily eljárás mellett volna a fent jelzett talaj répa-termesztésre alkalmasabb tehető. Istállótrágyával való trágyázás nincs módomban. Közel a szántóföldhöz van egy acetylen világító-telep, honnét elhasznált karbidot kaphatnék. Mész helyett alkalmazható volna ez? Ha igen, mily mennyiségben kellene azt a területre hordani. Szívesen műtrágyáznék is. Nem tudom azonban az oda legmegfelelőbb műtrágyát. Méltóztatnának azt is tudatni, hogy melyik műtrágya lenne a legalkalmasabb és mily mértékben és hogyan szórandó az ki. Továbbá a föld mikor és hányszor szántandó? A vetés mikor eszközölendő? A szükséges műtrágya hol szerezhető be?)

Válasz. Homokos, szikes talaj művelése.

Ha Tóváros Komárom megyében van, Tata város mellett, akkor köve hiszem, hogy ott «szik» lenne, mert a vidéket alaposan ismerem, inkább hiszem, hogy iszapolt finom agyag lesz az. Ez azonban most nem sokat határoz, mivel a kérdésből kivehetőleg a talaj *homokos is*, tehát nem fülkötött. Ha a talaj őszszel föl lett szántva, és most tavasszal porhanyóra van, vagy lehet megművelni, és ha az altalajvíz nem oly magas, hogy a répa gyökeréig el ér, úgy meg lehet kísérelni a takarmányrépa művelést, de csak akkor, ha a talajt t. kérdéstevő *megtrágyázn* tudja. A répa ugyanis nemcsak jól porhanyított, apróra elművelt talajt kíván, hanem elég tekintélyes trágyamennyiséget is.

Ha istállótrágyája nincs, úgy fordulhat a műtrágyához is, így a Thomas salakhoz (kat. holdanként 2. q) a 40 %-os

kálisóhoz (k. holdanként 70 klg) és a chili salétromhoz (k. holdanként 2 részletben 50 klg). Az előbbi kettőt jobb lett volna már ősszel elszórni és befogasolni vagy sekélyen beszántani, de lehet most a tavasszal is, a Chilit ellenben csak akkor kell adni, ha a répa kikelt, a második részletet pedig a második levélpár kifejlődése után, de csak *főtűlészórvá* fejtrágyának. Meszezni csak ott érdemes, a hol a talaj gazdag tápanyagokban, mert a mész egy *ostor*, mely a lusta talajt korbácsolja és nagyobb tevékenységre serkenti, tehát csak ott van hatása, a hol van *mít* ostromozni. Ha a talaj sovány, úgy a meszezésnek nincs értelme. A műtrágyák után csak a III-ik évben lehet meszezni, ha már azok hatása gyöngültni szokott. Ellenben igen jó hatása lesz az említett *calciumcarbide*-nek (mely szén és mész vegyülete) akkor, ha a földet istállótrágyával megtrágyázza, és a *következő* évben a carbidot reáhordja és beszántja. A mészből k. holdanként 20—40 q. legkevesebb szükséges. A műtrágyázás a mai kor legmodornerbb gazdasági tudománya, és a termésállások emelésére a leghatalmasabb emeltyű, de csak bizonyos theoretikus ismeret után érdemes elhozni, mivel érteni kell hozzá.

Méltóztassák reám hivatkozva irni *Odry Pál* a berlini káli syndikátus magyarországi tájékoztató iroda főnökének Budapest, József körút 31. b.) czimre, és kérni tőle «a kereskedelmi trágyák gyártása és használata» című könyvet, talán *díjtalanul* megküldi, abból az egész kérdést megismeri, és miután 78 kép is van a könyvben, így érdekes olvasmányul is szolgál az a műtrágyák beszerzésére is ad *Odry úr* tanácsot, sőt talán ad kísérletezésre is néhány zsák *ingyen* műtrágyát.

enesei *Dorner Béla*.

F. R. Kérdés: Egy erősen vizenyős s eddig rossz kaszálóul szolgáló területet erdőstívn be éger csemetével, ott több méter mély tőzegtelepre akadtam.

Tisztelettel kérem a tekintetes Szerkesztőséget, sziveskedjék becses lapjában megüzenni, hogy: jövedelmező-e a tőzeg kiaknázása annyira, hogy azt érdemes lenne kiszedni? Ha igen, mily eljárás volna ott alkalmazandó a kiaknázásnál? Ha nem volna ez érdemes, vezet-e eredményre annak égerrel való befásítása? Fog-e ott az éger diszteni? Szerény véleményem szerint — mivel termőföld egyáltalában nincs, hanem a gyp gyökerei alatt közvetlen a tőzeg van — kétes az eredmény.

Felelet. Tőzegásás és tőzegtalaj értéksítése.

A tőzeg kiásása és akár tőzegalomnak akár tüzelőnek való eladása csak ott fizeti ki magát, a hol *faszegény* a vidék, tehát a téglákban kiásott, a levegőn kiszáritott tőzeget el lehet adni tűzifa helyett, vagy a hol kevés az alomszalma (pl. hegyvidéken hol kevés gabonát termelnek) tehát a tőzeget alomnak megveszik. Miután a kézimunka drága, a tőzegásáshoz, szárításhoz, szállításhoz gépek, állványok stb. kellenek, az alomtőzeg szét-tépéséhez pedig szintén gép kell. Így ezen vállalat csak ott fizeti ki magát, a hol nagyobb területet foglal el a tőzeg (pl. Hanságban, az eccedi lápon stb.); tehát a költséges berendezés beállítása érdemes.

A tőzegtalajt égerfával való beültetéssel szintén lehet hasznosítani, de ez csak olyan talajra való, hol a tőzeg ki van ásva (ki van termelve) tehát ott még füvet sem lehet tenyészteni.

A tőzegtalajon egészen jól lehet rétet vagy legelőt létesíteni, de ott feltétlenül *trágyázni* kell, és a túlsok nedvességet levezetni, hogy a savanyú füvek helyett, a nemesebb, edesebb füvek telepedhessenek le. A *tőzeg ugyanis olyan szegény növényi tápanyagokban*, hogy rajta csak a silányabb füvek tudnak megélni, melyek megelégszenek a legcsekélyebb tápanyag quantummal is. Ha tehát nemesebb, táplálób, jobb füveket akarunk betelepíteni, akkor a talajt meg kell trágyázni, hogy azokat fönntartani képes legyen.

A tőzegen Németországban és Dániában stb. igen szép eredményeket értek el vízlecsapolással és műtrágyázással. sőt *Cserháti Sándor* a magyar óvári gazd. akadémia boldogult tanára is a Fertőtő vidékén a hansági tőzegmezőkön. A tőzegen szintén foszforsav, káli és nitrogén tápanyagok adása szükséges, olyan mértékben, mint azt az előbbi válaszómban elmondottam. Különben nemsokára megjelenik a «*Kaszáló és legelőjavítás*» című könyv,

melyben ezen kérdés kimerítően van tárgyalva. Ha beszerezni óhajtja, úgy *kedvezményes áron* bocsájtom rendelkezésére, mivel a könyv drága lesz, (9 korona) és a bolti áron való beszerzése kissé költséges lenne.

enesei *Dorner Béla*.

H. I. Száraz években a gyengébb talajon termő takarmány-félék szegények az úgynevezett ásványosokban. Főleg a mészben és a phosphorsavban áll be könnyen hiány, mert a vízhiány folytán a talajban meglevő — amúgy is kevés — ásványosok nem oldódhattak s nem szívódhattak fel. Az ilyen sókban szegény takarmány etetése súlyos zavarokat okoz az állatok szervezetében, főleg akkor ha még e mellett sok burgonyát, répát etetünk, a melyek szintén kevés sót, de annál több vizet tartalmaznak. Már pedig a szervezet ezeket a sókat sehogysem nélkülözheti, mert még a teljesen felnőtt állat csontállománya is lassú, de állandó felszívódásnak van kitéve s ezt a felszívódó csontszövetet a táplálékban bevitt ásványi sók vannak hivatva pótolni, úgy, hogy a csontszövet is folytonosan felújul. Ha már most a táplálék sókban szegény, akkor a természet nem tudja teljesen pótolni a felszívódó csontszövetet s a csontállomány lassankint gyengül, a mászsók mindinkább kioldódnak belőle s a csont meglágyul. Még hamarabb bekövetkezik ez, ha az állat vemhes s a magzat felépítése már magában véve is sok sót von el az anya szervezetétől, amit az nem képes pótolni. Ugyisint hamarabb betegszik meg a jó fejős tehén is, mert a tejképződés is nagymérvű só elvonással jár. Ezért látjuk, hogy egy koszon élő állatok közül a vemhes és jó fejős tehének megbetegszenek, míg az ökrök egészségesek maradnak.

A csontlágylást eleinte nehéz felismerni, s rendszerint csak néhány hónap mulva mutatkoznak látható jelei: A beteg állat sokat fekszik, nehezen kel fel, fészeken mozog, sántít, szóval mutatja, hogy fájdalma van. A lábakon kezdetben semmiféle daganatot vagy elváltozást sem látni. Később a csontthártyák is ellágyulnak s az állatok csontjai ropognak, különösen felkelés közben. A sántítás mind feltűnőbbé válik. Itt már segíteni kell a bajon, mert ha a segítség késik, a lágylás tovább tart, a csontok könnyen törnek, elgörbülnek s az állat egészen elérték-telenedik.

A tünetekből, itélve az Ön tehene is csontlágylásban szenved. Ha még nincsenek elgörbülések, akkor elég reményünk van teljes gyógyulásra. A kezelés nem okoz sok fáradságot. Mind-össze pótolni kell azt, ami a takarmányban hiányzik: az ásvány-sókat. Ha van hüvelyes veteménye, adjon belőle a tehénnek; (ilyenek a bab, borsó) de már darát, korpát vagy olajos magvakat, pl. repeze, vagy lenmagot ne adjon. Ezenkívül pedig minden etetésnél, de legalább kétszer naponta 30—80 gr. *praeparált csontlisztet* hintsen egy kevés konyhasóval elkeverve a takarmányra. (Ha adhat hüvelyest akkor kevesebb pl. 30—40 gr. is elég, de ha nem adhat vagy csak keveset, akkor feltétlenül adjon 70—80 grammot). Ha a tehenet nem feji ki egészen s a tejhozamot ennek következtében csökkenti vagy esetleg ha teheti egészen elapasztja s a tehenet nem folytatja fel újra, míg fel nem gyógyult, ez a betegséget nagyon kedvezően befolyásolja, az hamarosan meg fog szűnni. Igen jó hatással volna, ha napjában egyszer olajban oldott phosphorsavat is be tudna adni; receptje a következő:

Rp. Acid phosphoric.

grmta 0-10

Olei secoris Atelli

grmta 100-0

Mds. 10 adagban beadni

naponta egy adagot.

Dr. Kukuljević József.

Előfizetési díjak nyugtázása.

Az 1912. évi márczius hóban a következő előfizetési díjak folytak be az Országos Erdészeti Egyesület pénztárába:

Nagytapolesányi főszolgabírói hiv. hd. 26-75, Fónik község 57-85, földmiv. min. 1812-., Karlóczyai szerb zárda hd. 19-15,

Dési adóhiv. 36.—, Nagyenyedi adóhiv. hd. 46-23, Szamosközy Bálint —80 fill., Vlascics László 3-20, Lukács Károly 20 fillér, földmiv. min. hd. 88-25, Vinkovcei főerdőhiv. hd. 18-35, Fonalka József hd. 19-15, Mátyay Imre hd. 24-55, Kunffy Károly hd. 16-55, Reitter Oszkár hd. 20.—, Vadkerty Menyhért —50 fill., Matuska István hd. 7-48.

1 koronát fizettek: Ritli István, Misuta Ferencz, Lancsarics Ferencz, Varga Imre, Lehnert Miklós, Toplicskai erdőgond., Andruschek Imre, Kővári István, Hrabár Antal, Ruzs György, Miksa József, Saári Mihály, Hajdany Ferencz.

2 koronát fizettek: Elekes János, Marosics Pál, Fuchs Pál, Györke József, Fodor József, Pálhegyi Pál, Seemann Norbert, Szappanos Gábor, Ondrik Mihály, Pálovits János, Csóka József, ifj. Sperlág József, Schleier Ferencz, Ress Mihály, Buócz Gyula, Ujvári Sándor, Csiba Béla, Korkis Mihály, Szathmáry Ferencz, Redli Ferencz.

3 koronát fizettek: Rozgonyi István, Szabó József, Véber János, Boicz Nosztor.

4 koronát fizettek: Krems Ferencz, Lipkovics János, Mótz István, Buzás József, Karlóczai zárdai erdőgond., Danielovits Győző, Pap Ferencz, Vasdinyey József, Nagyváradai püsp. béli erdőgond. Schweiger János, Ábrahám Balázs, Manusov Mihály, Nagy Lajos, Jellinek Andor, Berta István, Széll József, Vécsei Lajos, Szpevák Miksa, Paucsek Péter, Sinka István, Tóthfalussy Samú, Bogár Balázs, Podmaniczky Rezső, Eleőd Józsa.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

Erdővéd, jelenleg nagyobb uradalomban erdész, 33 éves, róm. kath., nős, kiscsaládú, a német, magyar és tót nyelvet szóbelileg teljesen, írásban meglehetősen bírja, az erdészet és vadászatban jártas, a fáczántenyésztésben több évi gyakorlattal bír, megfelelő állást keres. Elvállalna kisebb erdőkezelést is. Címe a szerkesztőségénél megtudható. (19.)

40 éves erőteljes, nős r. kath., szakiskolát végzett erdőaltiszt, a ki eddig 16 éven át kisebb erdőbirtokot önállóan kezelt, irodai munkálatokban jártas, jó bizonyítványokkal bír, magyarul, tótul és németül tud, hasonló, vagy más erdőaltisztai állást keres. Címe a szerkesztőségénél megtudható. (20.)

Azonnali belépésre állást keres szakiskolát végzett, 22 éves egyén, ki a csemetekert kezelésében, valamint a vadászatban és az összes erdei munkálatokban jártas. Címe a szerkesztőségénél megtudható. (21.)

Állást keres két középiskolát, erdőri szakiskolát végzett és a szakvizsgát jó sikerrel letett 26 éves nőtlen egyén. Erdészet, vadászat, valamint térképmásolásban gyakorlata van. Katonai kötelezettségének mint cs. és kir. szakaszvezető eleget tett. Ifj. Sperlág József, Újbeszterce-Veselény (Trencsén vármegye). (22.)

Szakvizsgázott erdőőr, középkorú, kiscsaládú, róm. kath., a német, tót és román nyelvet teljesen bírja, anyanyelve magyar, az erdészet és vadászatban jártas,

a fáczános és a magas vad körüli szolgálatot teljesen érti, május 1-ére vagy bármikor belépésre állást keres. Jelenleg mint fővadász van alkalmazva. Címe a szerkesztőségénél megtudható. (23.)

HIRDETÉSEK

Méhkasokat gyékényből szállítok. Közöséges kúpkas 1 kor. Igen nagy felső lyukas 1 kor. 50 fillér. Átmeneti 2 kor. 40 fill. A két utóbbi Hanemann-rácsccsal ellátva. Matuska István, Nagykároly. (6. IV. 1.)

Bükk- és egyéb fatörzsek eladása. 42,464. I. B-3. 1912. sz. A pitomačai kir. erdőgondnokságnak I. vágássorozat 6. tag 62. erdőrészletében kijelölt és az 1912—1916. évek alatt a vevő által és költségén kihasználható mintegy 15,380 m³ bükk- és mintegy 203 m³ egyéb törzsfatömegre becsült törzseknek a tővön való eladása tárgyában 1912. évi április hó 22-én délelőtt 11 órakor a zágrábi kir. erdőigazgatóságnál kizárólag zárt írásbeli ajánlatok alapján versenytárgyalás fog tartatni.

Kikiáltási ár 31,480 korona.

Az árverési és szerződési feltételek megtekinthetők Budapesten, a földművelésügyi m. kir. miniszterium I. B-3. erdészeti ügyosztályában (V. ker., Zoltán-uteza 16 III. emelet), továbbá Zágrábban a kir. erdőigazgatóságnál és Pitomačán a kir. erdőgondnokságnál, de kívánatra postán is megküldetnek.

Budapest, 1912. év márczius havában.

(7.) **M. kir. földművelésügyi miniszter.**

Az alulírott hitbizományi uradalomnál azonnali belépésre kerestetik egy szakvizsgázott erdőőr.

Javadalmazása egy évre 600 korona készpénz havi utólagos részletekben, két szoba, konyha, kamarából álló szabad lakás, szükséges tűzifa házhoz szállítva, konyhakert a lakás mellett, első évben egy drb, azután két drb tehénnek az egy éves bornyával való szabad legeltetése és annak téli tartására szükséges széna, az uradalom által haszonbérbe adandó kisebb földrészleteknél elsőbbség, az általa bejelentett és befolyt erdei kihágásokból 10%. A román nyelv tudása szükséges. Az ügyes rajzoló vagy a felmérésben jártasak előnyben részesülnek, esetleg nagyobb fizetésre tarthatnak igényt.

Csákigorbó, 1912 márczius 30.

(8.) **Turesa Tivadár**, hitbizományi erdőmester.

Pályázati hirdetmény. 214/1912. sz. A znióvár-aljai kir. közalapítványi erdőgondnokságnál megüresedett turóczermetei és znió-papirmalmi kettő (2) kir. közalap. erdőri, valamint az erdőgondnoksági irodai kir. közalap. erdőlegényi állásra pályázat nyitattik.

Az erdőőri állással 600 kor. évi fizetés és 100 kor. személyi pótlék, továbbá természetbeni lakás, vagy annak hiányában törvényszerű lakbér, két kat. hold földilletmény, illetve annak hiányában holdandént 20 korona földváltás, szabályszerű legeltetési illetmény, vagy e helyett 28 korona váltás, 18 ürm³ saját szükségletre felhasználható, házhoz szállított I. oszt. dorong kemény tűzifajárandóság és az 1912. évben esetleg folyósítandó 100 korona egyenruhaátalány, — az erdőlegényi állással 600 kor. évi szegődménydíj, természetbeni lakás, vagy ennek hiányában törvényszerű lakbér, 12 ürm³ saját szükségletre felhasználható, házhoz szállított I. oszt. dorong kemény tűzifajárandóság és az 1912. évben esetleg folyósítandó 60 korona egyenruhaátalány van összekötte.

Az ezen állásokra pályázók életkorukat anyakönyvi kivonattal, illetőségüket és családi állapotukat községi bizonyítvánnyal, eddigi alkalmaztatásukat, nyelvismertüket és katonai kötelezettségük mikénti lerovását megfelelő hiteles bizonyítványokkal, a kir. közalap. szolgálatba újonnan belépni kívánók és az államerdészet szolgálatában nem állók még ép és erős testalkatukat, különösen jó látó- halló- és beszélőképeességüket kincstári erdészeti orvos, vármegyei főorvos, vagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, ezenfelül az erdőőri állásokra pályázók még az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában megkívánt szakképzettségüket is tartoznak igazolni.

Az erdőlegényi állásra pályázóktól megkívántatik a nőtlen állapot és ezen állás betöltésénél azok, kik az erdőőri szakiskolát végezték, esetleg erdőőri szakvizgabizonyítvánnyal rendelkeznek és szép írással bírnak, előnyben részesülnek.

Az ily módon felszerelt és sajátkezüleg írt kérvények a nagyméltóságú vallás és közoktatási m. kir. Miniszteriumhoz címezve, a znióváráljai kir. közalap. erdőgondnoksághoz folyó évi május hó 15-ig nyújtandók be. Znióvárálja, 1912. évi márczius hó 28-án.

(10. II. 1.) **A kir. közalapítványi erdőgondnokság.**

Pályázat erdőőri állásra. A kassai püspökségnél — Borsodharsány székhelylyel — egy erdőőri állás van üresedésben, mely állás javadalmazása: természetbeni lakás, készpénz 300 kor., buza 24 véka, rozs 48 véka, főzelék 4 véka, só 25 kg., tűzifa 16 méter, föld 2 magyar hold, marhatartás 2 drb, melyhez kaszáló van az erdőn. Fejszépénz kb. 150—200 korona.

Próbaidő egy év.

Ezen állásra pályázhatnak római katolikus vallású, nős, 30 évesnél nem idősebb, katonai kötelezettségüknek eleget tett erdőőri szakiskolát végzett egyének, kik eddigi működésüket igazoló okmányaikkal vagy azok hiteles másolatával felszerelt kérvényeiket április 27-ig alanti címre küldjék. Az állás f. év május 15-én feltétlenül elfoglalandó.

1912 márczius 27.

Kassai püspökségi uradalom felügyelősége.

(11.)

Hejce, Abauj megye.

Pályázati hirdetmény. 386/1912. köz. szám. Pónik község (Zólyom megye) erdőőri állásra pályázatot hirdet.

Az erdőőri állás javadalmazása évi 800 kor., négyszer ismétlődő ötödéves 50 kor. korpótlék, 20 ürm³ tűzifa befuvarozva és megfelelő lakás vagy lakásbér.

A Pónik község előljáráshoz címzett kérvények 1912. évi május hó 1-ig benyújtandók.

A sajátkezüleg írt és egykoronás bélyeggel felszerelt kérvényekhez csatolandók:

1. születési bizonyítvány vagy e helyett katonai igazolvány, 2. erkölesi bizonyítvány, 3. erdőőri szakvizsgai bizonyítvány, 4. orvosi bizonyítvány, 5. eddigi szolgálatra vonatkozó bizonyítvány.

A pályázónak magyarul értenie kell. A tót nyelv bírása kívánatos.

A megválasztott állását 1912. évi június hó 1-ig köteles elfoglalni.

Pónik, 1912. évi április hó 4-én.

(12.)

A községi előljáráshoz.

Betöltendő erdészgyakornoki állás. Járandóság: 1230 kor. fizetés, lődíjreszesedés, ruházat, tűzifa és egy butorozott szoba. Feltételek: nőtlen, erdőőri szakvizsga, a magyar és német nyelv bírása szóban és írásban, józanság, jó magaviselet, lelkes erdész és vadász, jó ajánlatok. Erdész fia előnyben részesül. Szolgálatbelépés 1912 május 15-én. Bizonyítványmásolatok küldendők.

(13.)

Grófi urad. erdőhivatal.

Zseliz, Bars megye.

Pályázati hirdetmény. 1912. évi 1782. szám. A kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság kerületében megüresedett hat erdőőri (II. oszt. altiszt) és egy, illetve előléptetés esetén hét II. oszt. erdőlegényi állásra az állományszerű illetményekkel pályázat nyitattik.

A II. oszt. altiszt állás javadalmazása évi 600 kor. fizetés, 100 kor. személyi pótlék, továbbá természetbeni lakás, vagy ennek hiányában a törvényszerű lakbér, valamint az egyéb rendszeresített mellékilletmények.

A II. oszt. erdőlegényi állás javadalmazása évi 600 kor. szegődménydíj, továbbá természetbeni lakás, vagy ennek hiányában a törvényszerű lakbér és egyéb rendszeresített mellékilletmények.

Az erdőőri állásra pályázók felhivatnak, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában követelt szakképzettségüket, az állami erdészeti szolgálatba újonnan belépni kívánók ezenfelül ép és erős testalkatukat, különösen jó látó-, beszélő- és hallóképességüket kincstári erdészeti orvos, vármegyei főorvos, vagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, továbbá életkorukról és illetőségükről tanuskodó anyakönyvi kivonattal, végül pedig katonai kötelezettségüket, valamint eddigi szolgálatukat és annak eredményét, nemkülönben a hivatalos magyar nyelvnek szóban és írásban való teljes bírását igazoló okmányokkal felszerelt és sajátkezüleg írt kérvényüket

előjáró hatóságai, illetve magánosok az illetékes közgazgatási hatóság útján, 1912. évi május hó 30-ig ezen m. kir. erdőigazgatóságnál nyújtsák be.

Az erdőlegényi állásokért pályázók nötlenségi állapotukat is kimutatni tartoznak.

Kolozsvár, 1912. évi márczius hó 30-án.

(14.) **M. kir. erdőigazgatóság.**

(Utánnymás nem díjaztatik.)

Jegyzéke

azoknak az erdészeti szakmunkáknak, melyek az «Az Erdő»-re egész évre egyszerre, vagy bár részletekben, de egy évnél már hosszabb idő óta előfizető erdészeti altisztek és erdőőrök által az Országos Erdészeti Egyesületnél (Budapest, V., Alkotmány-utca 6. sz.) az alábbi kedvezményes áron rendelhető meg:

- Bölcszái Belházy Emil:** Az erdőrendezéstan kézikönyve. Ára 6 K.
- Béky Albert:** Számítan erdészeti altisztek részére. Ára 1 K 50 f. Bérmentesítésre 45 fillér küldendő.
- Fekete Lajos:** A tölgy és tenyésztése. Ára 4 K.
- • • Erdőrendezéstan. Ára 9 K.
- • • Erdőértékszámítástan. Ára 4 K 50 f. (II. kiad.)
- • • Erdészeti nyereségszámítástan. Ára 3 K.
- • • A száraló erdők berendezése. Ára 90 f.
- Fekete L. és Mágócsi Dietz S.:** Erdészeti növénytan. (I. k. elfogyott.) II. k. ára 12 K.
- Fekete L. és Soltz Gyula:** Erdőbecsléstan. Ára 6 K. (II. kiad.)
- Földes János:** A legelőerdők. Ára 1 K 60 f. 55 f. portó be- küldése esetén bérmentve.
- Gaul Károly:** Hazánk házi faipara. Ára 1 K 40 f. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.
- Gellért József:** A bükk-tüzlés romlása s az ellene való védekezés. Ára 60 f. Bérmentesítésre 35 f. küldendő.
- Horváth Sándor:** Erdészeti zsebnaptár. Ára 2 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.
- Kövesi Antal:** Erdészeti géptan. Ára 4 K.
- Márton Sándor:** A legelőerdők berendezése, kezelése és hasznosítása. Ára 4 K 80 f.
- Pécs Dezső:** A külföldi faemek megtelepítése. Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.
- Pohl János:** Tangenstáblázatok. Ára 1 K.
- Sobó Jenő:** Erdészeti építéstan. I. R. (1. és 2. kötet) Középítéstan; egy-egy kötet ára 11 K 20 f. II. R. Ut- és vasút- és hidépítéstan, ára 12 K.
- Tagányi Károly:** Magyar erdészeti oklevéltár. 3. kötet. Ára 20 K.
- Tomcsányi Gusztáv:** Erdei facsemeték nevelése. Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.
- Vadás Jenő:** Erdőműveléstan. Ára 7 K.
- Erdészeti Rendeleték Tára:** 1891. (XI.) évfolyam ára 60 f. 1893—94. (XIII—XIV.) évfolyam. Ára 1 K 20 f. 1895. (XV.) évfolyam ára 60 f. 1896. (XVI.) évfolyam ára 50 f. 1897. (XVII.) évfolyam ára 60 f. 1898. (XVIII.) évfolyam ára 70 f. 1900. (XX.) évfolyam ára 60 f. 1901—03. (XXI—XXIII.) évfolyam ára 3 K. 1904. (XXIV.) évfolyam ára 1 K 50 f. 1905. (XXV.) évfolyam ára 50 f. 1906—07. évi füzet ára 1 K 50 f. Bérmentesítésre 45 fillér küldendő.
- A nem említett évfolyamok elfogytak.
- Ő felsége nagy fénynyomatú arczképe.** Ára 7 K.

Egyéb olyan erdészeti művek, melyek csak teljes áron kaphatók:

- Bedő Albert dr.:** A magyar állam erdőségeinek gazdasági és kereskedelmi leírása. 4 kötet, egy térképpel. (Kiadja a m. kir. földművelésügyi ministerium.)
- Bedő Albert dr.:** Az erdőőr vagy Az erdészet alapvonalai kérdésekben és feleletekben. Ára 6 K. Bérmentesítésre 55 f. küldendő. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)
- Belházy J., Szécsi Zs. és Illés N.:** A vadászati ismeretek kézikönyve. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél. Ára a négy kötetnek füzve 9 K., kötve 13 K.)
- Bund Károly:** Értekezések az erdőrendezés köréből. Ára 4 K. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)
- Cséti Ottó:** Általános földméréstan. Ára 9 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)
- Fekete Lajos:** Az erdők berendezése. Ára 2 K. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Fekete Lajos: Népszerű erdészeti növénytan. I. füzet. Spórás növények. Elfogyott. — II. füzet. Mohok, edényes virágtalanok, tülevelűek. Ára 2 K. — III. füzet. Maghásas növények. Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 fillér küldendő. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Fekete Lajos: Erdészeti talajtan. Ára 5 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Szécsi Zsigmond: Az erdőhasználatlan kézikönyve. Ára 16 K. (Kapható ugyanott.)

Téglás Károly: Erdővédelemtan. Ára 5 K 40 f. (Kapható ugyanott.)

Tomasovszky Imre: Betűsoros tárgymutató az «Erdészeti Rendeleték Tára». I—XXIV. évfolyamaihoz. Ára 1 K. (Kapható ugyanott.)

Tuzson János dr.: A bükkfa korhadása és konzerválása. Ára 4 K. (Kapható Kilián Frigyes utódainál Budapest, Váci-utca.)

Vadás Jenő: A selmeczbányai m. kir. erdőakadémia története és ismertetője. Ára 4 K. (Kapható a szerzőnél Selmeczbányán.)

Vadás Jenő: Az árvédelmi füzesek telepítése és művelése. Ára 50 f. (Megrendelhető a m. kir. földművelésügyi ministeriumnál és Nagel Ottó könyvkereskedésében, Budapest, Muzeum-körút 2 szám.)

Erdészeti segédtablák. Ára 8 K. (Megrendelhető a m. kir. földművelésügyi ministeriumnál.)

Erdei rovatos napló. Ára 1 K 20 f. (Megrendelhető ugyanott.)

Termési tablák 1886. Ára 2 K. (Kiadta Fülöp Szász-Coburg hg. erdőrendezősége, Jolsva, Gömör-megye.)

Fajtojások! Hófehér orpington, Hófehér Wiandotte (amerikai kitünő téli tojók), Fekete Langsan, Kendermagos Plymut tyúktojások és Hófehér óriás pekingi kacsotojások darabja 60 fillér. Rázásmentes faládacsomagolás ingyen. (9.1V.2.)

REITTER OSZKÁR főkapitányánál Nagybecskereken kapható. Hazai és külföldi 21 kiállításon első kitüntetés. Állami aranyérem.

Uri és női divatszöveteket ajánl a kiviteli ház

POSZTÓ Skorkovský Prokop és fia **ZEFIR**
Humpolec, Csehország.

Minták kívánatra frankó. Jutányos árak. — Esetleg az urali öllönyöket el is készíttetjük. (4.V.2.)

Gazdáknak és baromfitenyésztőknek

nélkülözhetetlen segédkönyvek a

Hreblay Emil m. kir. gazdasági felügyelő és lapunk rovatvezetője által irt

**baromfi- és házinyul-
tenyésztési szakmunkák:**

1. Általános tudnivalók III. kiadás ára 1.— K
2. Baromfitenyésztés I. • • • 5.— •
3. Tyúktenyésztés II. • • • 3.— •
4. Pulykatenyésztés II. • • • 3.— •
5. Lud- és kacsoatenyésztés I. • • • 3.— •
6. Baromfiak hizlalása II. • • • 1.50 •
7. Baromfitermékek értékesítése • 2.— •
8. Az ezüst szőrmenyul tenyésztése és értékesítése. I. kiadás • 2.— •

E nyolcz munka a «Baromfitenyésztés» heti szaklap kiadóhivatalában Kolozsvár Ferencz József-u. 5. II. 8. az erdészeti altisztek s egyéb alkalmazottak által postautalványon megrendelve fele árban kapható.

Egy fillért se áldozzon a méhészetre,
míg el nem olvassa

A MÉHEK ÉLETE

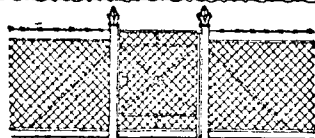
ezünnö könyvet, mely a Boczonádi-kaptár és rendszer teljes ismertetését, az egész éven át előforduló munkák leírását és az általános alapismereteket tartalmazza; mely világosságot áraszt a sötétségben, útmutatást a bizonytalanságban; mely határozottan megjelöli a célt s az arra alkalmas eszközöket. A 223 lapra terjedő könyv ára bérmentes küldéssel 3 kor. 45 fill.; csinos vászonkötésben 4 kor. 45 fill.

Műlépek, keretléczek, kaptárak, kasok és mindennemű méhészeti tárgyakról árjegyzéket és mutatóvényszámot ingyen és bérmentve küld

a «Méhészet» kiadóhivatala
Ujpest, Széchenyi-utca 7. sz.

Vadaskertsövények

a legjobb drótanyagból, továbbá
kertsövények, tennispályák,
baromfiudvarok

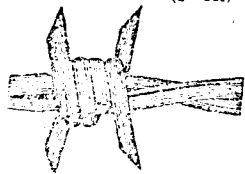
Alpenländische Drahtindustrie

(1-16.)

Ferd. Jergitsch' Söhne

WIEN,

IV., Pressgasse 29, Telephon 4144,
Graz, Göstinger Maut und
Klagenfurt Postfach 263.

195. számú képes katalógus ingyen és bérmentve
a legközelebbi ésó irodából.

Magas csiraképeségű erdei magvakat

szállít jutányosan

**Böhmerwälder
Waldsamen-Klenganstalt**

Gesellschaft m. b. H.

Budweis.

(2. XII. 6.)

Cseherdő.

Uri ruhák készítéséhez való jó brünni posztót és Lodent

legjutányosabb gyári áron szállít

Etzler és Dostal, Brünn

Schwedengasse 5/z.

Számos magyar erdőhivatal egyenruhaszövet szállítói.

A gyárból való közvetlen bevásárlás
nagy előnnyel jár.

Dús mintagyűjtemény a tavaszi és nyári évszakra, meg-
tekintésre bérmentve. — Magyar levelezés.

(3. VI. 5.)

Akác- és gledicsia-magvak!

Kitűnő csiraképes tolgymakkok!

**STAINER
GYULA**

cs. és kir. udvari szállító
Magyar Magpergető Gyárai

KÖRMEND

(Vas megye)

Ajánl:

Elismert megbízható minőségű,
szavatolt csiraképeségű

**Tülevelü-
Lomblevelü-
Gyümölcs-**

magvak

saját s a legmodernebb gé-
pekkel berendezett magper-
gető gyáramban kipergetve.

Fűmagkeveréket

szavatolt utolsó termés. —
Minden talajnak megfelelő
összeállításban.

**Exotikus lomblevelü
Exotikus tülevelü**

magvak

csakis kipróbált,
megbízható
minőségben.

Továbbá mindennemű

diszfák és cserjék magvait

szintén szavatolt utolsó termésű s feltétlen sikert biz-
tosító minőségben.

(5. VI. 4.)

Tü- és lomblevelü

facsemetéket

minden fajban, korban
és nagyságban, csakis vá-
logatott, jó gyökézzel
bíró példányokban.

Továbbá

**gyümölcsvadonczot,
díz- és sörfákat**

kifogástalan minőségben
és

díszfenyőket és cserjéket
az elképzelhető legszebb
formában.

Idei termésű fenyőmagvak!

Tülevelü-lomblevelü csemeték! Diszfák!